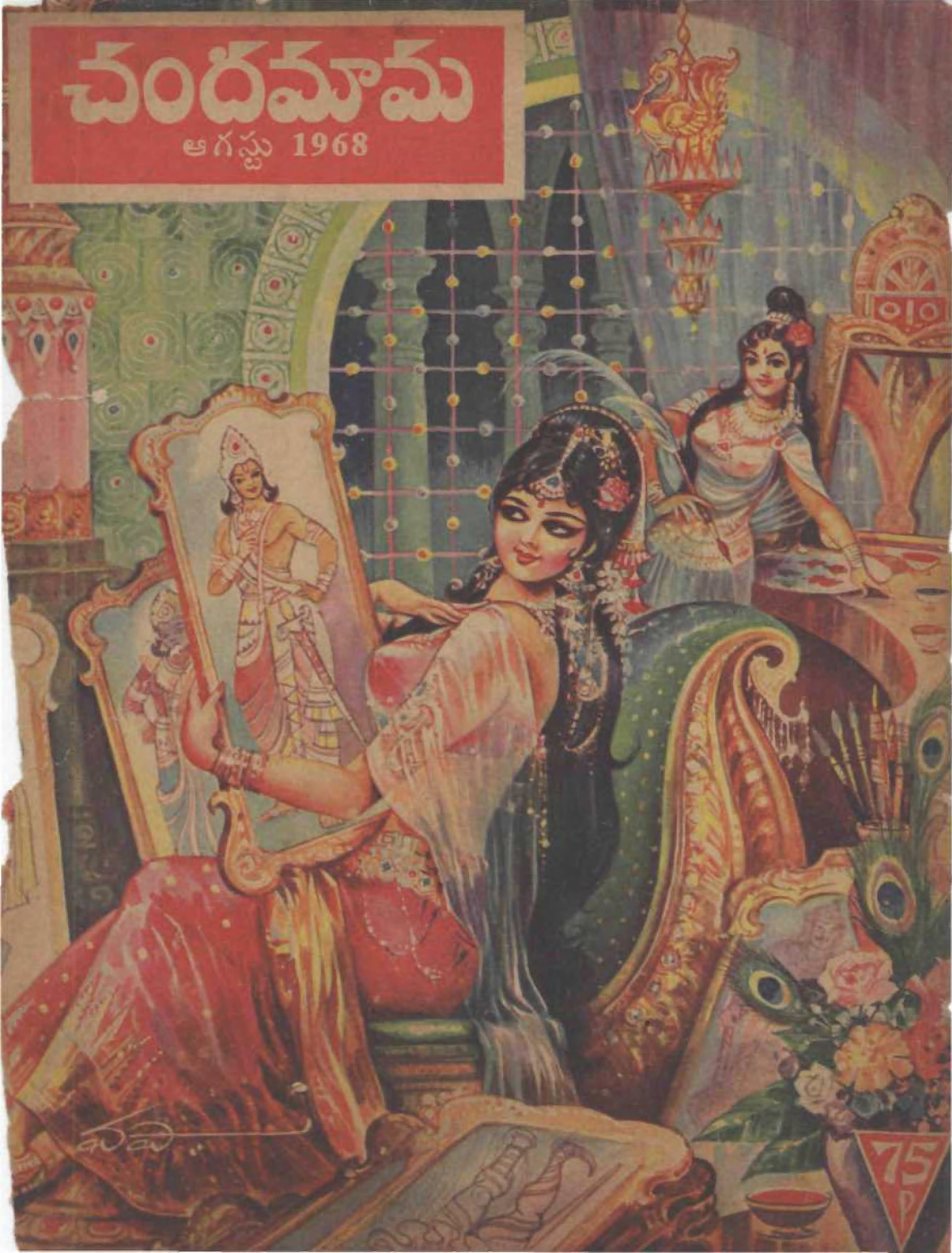

చందమామ

ఆగస్టు 1968

Chandamama Press

VADAPALANI
MADRAS 26

OFFERS YOU...

FINEST PRINTING..

Equipped with

PHOTO GRAVURE
KLIMSCH CAMERA
VARIO KLISCHOGRAPH -

-BLOCK MAKING

*and a
host of Others....*

**కాల్గేట్తో చెడ్డ శ్వాసను నిరోధించండి
రోజంతా దంతక్షయం జరుగకుండా కాపాడుకొనండి!**

ఎందుచేతనంటే: ఒక్కసారి తోముకుంటేనే కాల్గేట్ డెంటల్ క్రిమ్ వోటిలో దుర్వాసనను మరియు దంతక్షయమునకు కొరతమైన చూడ్పు క్రిములను 85% వరకు తొలగించును.

కాల్గేట్ 10 మందిలో 7 గురికి చెడ్డ శ్వాసను వెంటనే నిరోధించిందని మరియు తోజనం అయిన వెంటనే కాల్గేట్ పదతిలో వచ్చు తోముకొనుట వల్ల ఎక్కువ మందికి దంతక్షయమును బాగా అరికట్టిందని, పూర్వము దంతకాన చరిత్రలో ఎన్నడూ తెలియ జేయనంతగా కాన పరిశోధనం వల్ల విదూషించబడినది! ఒక్క కాల్గేట్ మాత్రమే దీనికి దుజువును కలిగివున్నది.

పిండు కాల్గేట్తో వక్రమంగా వచ్చు తోముకునే అంబాటును తేలికగా అక్షేరిస్తారు. ఎందుచేతనంటే ఎక్కువ నేపు వింటే దాని చివ్వర మెంట్ లాటి మునాననంటే వారికి చాలా ఇష్టం.

కుద్రత కొరకు, బాగా క్వానకొరకు మరియు పండ్లు వెల్లగా వుండుట కొరకు కాల్గేట్తో పండ్లను పక్రమంగా తోముకొనండి.

...ప్రపంచములోని ఏ ఒక్క ఇతర డెంటల్ క్రిమ్కన్నా కాల్గేట్నే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నారు
000-3576

మీకు పొడర కావాలంటే, ఈ లాభములన్నింటినీ కాల్గేట్ టూత్ పౌడర్ ద్వారా పొందగలరు... ఒకే దర్జా వెంట తరలిదీ వస్తుంది...

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు, వింతలు - విశేషాలు

భారతచరిత్ర - 83	 2	పోటీపరీక్ష	 33
అడ్డంతిరిగిన కథ	 5	రోగానికి తగిన	 38
శిథిలాలయం — 8	 9	బయటపడని నేరం	 41
దొంగసాము	 17	లోకభీతి-పాపభీతి	 45
దయ్యాలదర్బారు	 22	కృష్ణావతారం	 49
హితవుమాటలు	 25	అరణ్యపురాణం	 57
కట్నం ...	 29	ప్రపంచపు వింతలు	 61

ఇవి గాక పోస్ట్ శిర్షికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

పొదుపునకు...

ప్రకౌశవంతంగా, పరిశుభ్రంగా, చిరకాలం, పొదుపుగా పని చేసే లాంపు.
ఎల్లప్పుడును వాడండి

బెంగాల్

ఇండియాలో శ్రేష్టమైనది
బెంగాల్స్ టెలిఫోన్ కాయిల్ లాంపులే
ఎల్లప్పుడు వాడండి. సమ్మతమైనది.

మీకు చల్లని, ప్రకౌశవంతమైన వెలుగునిచ్చే లాంపు

బెంగాల్

హంస

లాంపుదీక్షకు సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు:

జి.ఎ.పరశురామ్ & కంపెనీ.

11-4-658/2, లకడికాపూల్, హైదరాబాద్. 4-A.P.

సర్వదా సర్వోత్తమం

- ★ అసమాన సౌరభ్యంలో
- ★ అనుపమ రుచిలో
- ★ కరకరలాడే తాజాదనంలో
- ★ సాటిలేని పుష్టికరంలో సర్వదా సర్వోత్తమం -

గ్లూకో

బిస్కట్లు

అందుకే పార్లే గ్లూకో భారతదేశంలో
అత్యధికంగా అమ్మకమవుతున్న బిస్కట్ !

everest 340ar PP TL

మీ కుర్రవాని భవిష్యత్ గూర్చి
మీ రొక నిర్ణయానికి వచ్చేరా?

అతడి జీవనోపాధికి మంచి చదువు చెప్పింది అతడి భవిష్యత్తుకు బాట నేయవలసిన సమయం
త్వరలో మీకు వస్తుంది. మంచి చదువంటే ఈ రోజుల్లో మాటరా? వ్యయంకో? కూడిన పనే!
కాబట్టి ఆగర్భ శ్రీమంతులైతే తప్ప, ఎవరు గాని

రేపు సుఖపడేందుకు నేడే ఆదా చెయ్యాలి.

ఇందుకు మేలైనవి మా డిపాజిట్లు:

ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు: వడ్డీ సాలుకు 6-5/8% పరకు

లేక సేవింగ్స్ డిపాజిట్లు: వడ్డీ సాలుసరి 3-1/2%

లేక రికరింగ్ డిపాజిట్లు: ఉద్యోగస్తులకు ఉత్తమమైనవి

ది ఆంధ్రా బ్యాంక్ లిమిటెడ్

(స్నేహపూర్వకమైన సేవ విచ్చే సంస్థ)

(రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు: మచిలీపట్నం :: సెంట్రల్ ఆఫీసు: హైదరాబాద్)

మొత్తము బ్రాంచీలు 118.

కె. గోపాల్ రావు

చైర్మన్.

రెమి

టాలగం
పొడరు

ఆంధ్రోబోధిని

గ్రంథకర్త: విద్వాన్ A. సుబ్బారాయగుప్త, M.A., B.O.L., B.Ed.

ఈ పుస్తక సహాయంతో పిన్నలూ, పెద్దలూ, ఆంగ్లములో అక్షరాభ్యాసము రానివారు కూడ 60 దినములలో ఆంగ్లము నేర్చుకొనవచ్చును. మా ఆంగ్లేయ బోధిని బాల, బాలికలకు చాలా సహాయపడు మిత్రుడు. దీనిలో ఇంగ్లీషుకు ఉచ్చారణ (Pronunciation) పలుకుటకు తెలుగులో వ్రాయబడి యున్నది. ఇదికాక మా ఆంగ్లేయబోధినిలో ఇంగ్లీషుకు తెలుగు గ్రామరు, వ్యాసము (Essay writing), ఉత్తరములు వ్రాయుట (Letter writing), సామెతలు (Proverbs), కథలు (Stories) మున్నగు విషయములు చక్కగా సులభ శైలితో వ్రాయబడియున్నవి. సుమారు 600 పేజీలు గల ఈ పుస్తకము వెల రూ. 6-00. పోస్టేజి అదనము.

వలయువారు: బాల సరస్వతీ బుక్ డిపో,

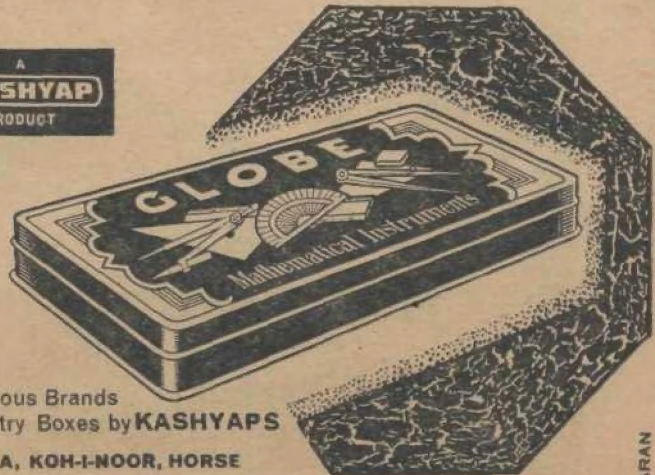
(రిజిష్టరు) ఎడ్యుకేషనల్ పబ్లిషర్స్,

పోస్టు బాక్సు నం. 3, కర్నూలు. ఫోన్: 31 & 31-A

Ensure Your Success

With

GLOBE

Other Famous Brands
of Geometry Boxes by KASHYAPS

ACCURACY

DELTA, KOH-I-NOOR, HORSE

KARAN

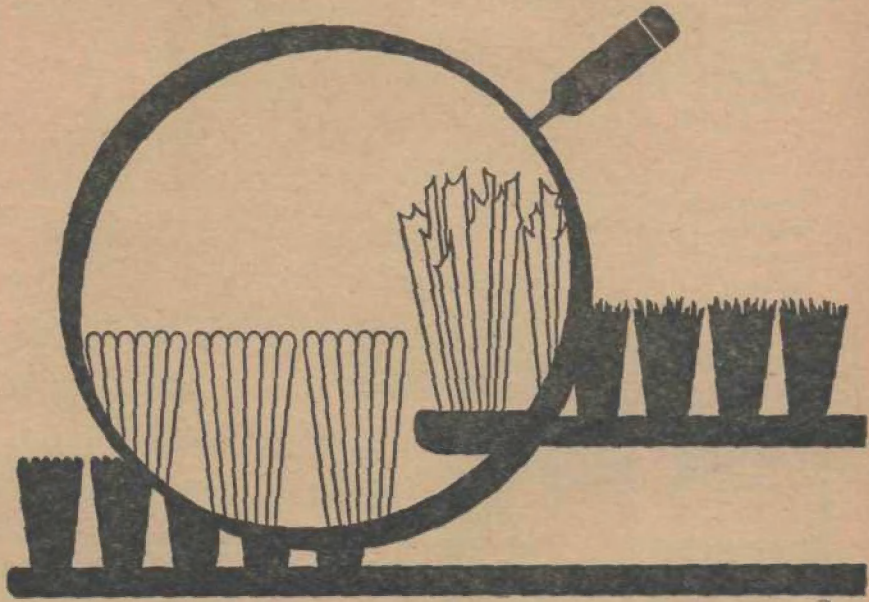
Mfg.

G. S. KASHYAP & SONS

Pataudi House,
Darya Ganj, Delhi-6

యీ 'బ్రిజిల్' కానల్ని భూత
అద్దము క్రింద పోల్చి చూడండి

బినాకా

టూత్ బ్రష్

క్షేమకరమైన 'గుండ్రని బ్రిజిల్ కోనలతో' కూడి
చిగుళ్లను తెగనీయదు

REG. PAT. NO. 60453

పరిశుభ్రముగా తోమండి
క్షేమకరముగా తోమండి
బినాకా తో తోమండి

C I B A

అమె చదువు
తృప్తికరంగా లేదన్నారు!

ఆ అమ్మాయి మొదట్లో
ఎంతో తెలివితేటలు ఉండేది.
ఆ తరువాత ఆమె
విద్యార్థినిగా, మొదటగా
తయారయింది.
అందువల్ల రాకర్ని
పంపించాను.

"పిల్లలు పెరిగే కొద్దీ
అదనపు శక్తి కోసం
చాలా అదనపు
పోషకత్వం అవసరం.
మీ అమ్మాయికి హార్లిక్స్
యివ్వండి" అని
డాక్టరు అన్నారు.

ఇప్పుడు పరిస్థితి వేరు.
ఆమె ఉత్సాహంతో
ఉద్వేగపడుతోంది...
ప్రశ్నలను జవాబు
లివ్వడంలో అందరిలో
ఆమెయే మొదటిది.
హార్లిక్స్ ఆమెను
గురించిన సమస్యను
పరిష్కారం చేసింది.

హార్లిక్స్ వాడిన తరువాత చక్కని
తెలివితేటలు...ఎంతో చురుకుదనం!

పెరిగే పిల్లలకు హార్లిక్స్ దివ్యమైనది. చాక్లట్ల కంటే చాలా మెరుగైనది. చాలా పార్లు వాళ్ళ మామూలు ఆహార
మరిచే శక్తిని ఇచ్చేందుకు చాలా పార్లు వాళ్ళ మామూలు ఆహార
మరిచే పోషకత్వము చాలా మెరుగైనది. హార్లిక్స్ పిల్లలకు అదనపు పోష
కత్వాన్ని ఇస్తుంది. దీనికి కారణం, అది శ్రేష్టమైన సహజ
ఆహార పదార్థాలతో సులభంగా జీర్ణమయ్యేలా తయారు చేయబ
డినది. పిల్లల చక్కని పెరుగుదలకు హార్లిక్స్ చాలా హార్లిక్స్ ను
పిఫాయ్ చేస్తారు. మీ పిల్లలకు కూడా హార్లిక్స్ కావాలి!

గోరున పిండి మరియు
మాలిక్స్ బ్రాన్డింగ్
పోషకవంతమైన
పాదమాల మరియు పౌర
మీగడ గం పాలతో
చేయబడినది.

హార్లిక్స్

అదనపు శక్తిని కలిగించును!

PH. 5442

CRISP NEWS...

**YOUR FAVOURITE SATHE
PICNIC
BISCUITS**

Now available
in fancy
air-tight carton

SATHE BISCUIT & CHOCOLATE CO. LTD., POONA-2.

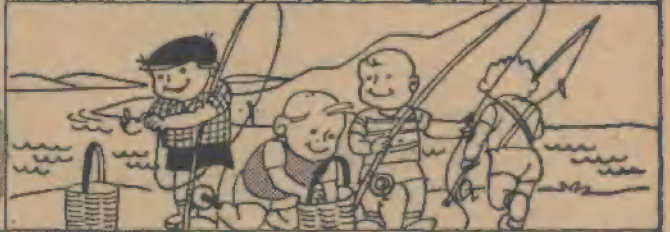
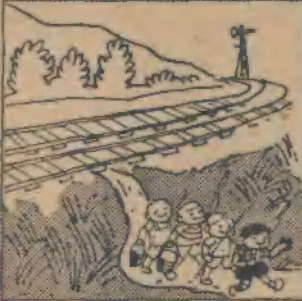
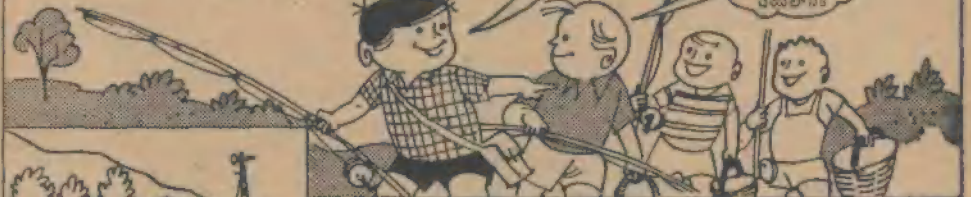
Imports 58C 284

దిలేవ్ అతడే స్నేహితులు

వేమలు వస్తే ఉద్యోగకళ

కన్నులు తెరిచోయి
ఎర్రటి పట్టాకాగెం
నువ్వె -
ఎద్దులతో పోబాడదానికి
వెళ్ళుతుంటేదా?

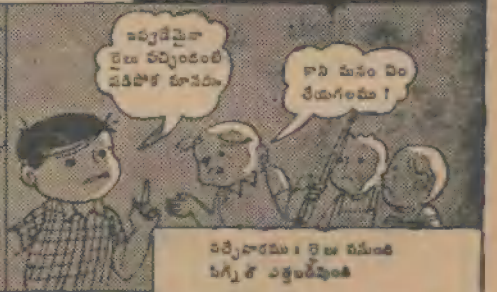
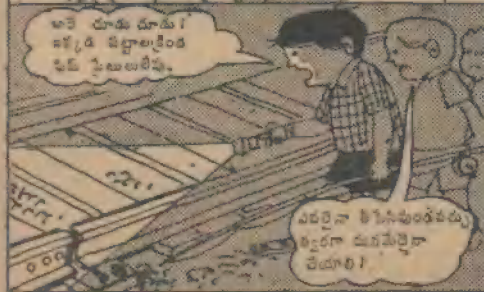
ఈ లోక మనకిం
వేమలు దొరకకపోతే
విన్ను తెగవేమలా
లేదుదానికి

అక గండు తరువాత.....

అయిదుగురు బంటికి బుట్టెడు లేవితో
అయిదుగురు పుట్టితే రికటి పసింది రిరికి
ముందు వేడుస్తూన్నాడు. తన వేరితో
ఎవరెకి బాధించి అడిగిందిమంటా

అతి తెల్లనైనకాతి, అతి స్థిరమైన శక్తి అది ముమ్మాడికో 'ఎవరెడి'

ఎక్కడ
లైఫ్ బూయ్ వున్నదో
 అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది
 లైఫ్ బూయ్ మురికిలో గల క్రిములను కడిగి వేస్తుంది

రింట్-ఎల్. 52-77 TL

హిందుస్తాన్ లిమిటెడ్ ఉత్పత్తి

వేసవి తాపమే తెలియకుండుటకు
ఉత్తమమైనది.

అశోకా శాండువున్డ్ షేస్ టాయిల్స్ ఆల్టర్నెస్ పౌడర్స్

ప్రతి దినము ఉపయోగించి, వేసవి
తాపముగఱచి శరీరమును చల్లగాను
పొలుగఱచు పరిమళభరితముగను ఉంచును

విజయ కెమికల్స్
మద్రాసు-7

హాయిగా నిద్ర పొందు తున్న
ఈ చిన్నారి బిడ్డలు ఎంత
అందంగా కనబడ తారు.

గాఢమైన మరియు పూర్తి నిద్ర వారి మంచి ఆరోగ్యానికి చిహ్నం.
వారి కల్గి కంఠ్రులకు సంతోష దాయకం.
వారికి ఎల్లప్పుడు

నానిహాల్ నెవ్ నిరవ్సు ఇవ్వండి

కడుపు ఉబ్బరాలకు పండ్లు మొదలచే సమయాలలోకి ఇవ్వండి.

HONG-475-A3 TE

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

ఈ నెల బేతాళకథ ["దొంగసొమ్ము"]
పంపినవారు ఎన్. రామనాగేశ్వరరావు.
ఈ కథలో ఈ నాటి పరిస్థితులు కొంత
పరకు మనకు కనబడతాయి. ప్రభు
త్వానికి అందకుండా దాచినసొమ్ము,
ప్రభుత్వానికి తెలియకుండా చలామణీ
లోకి వచ్చిన సొమ్ము దొంగసొమ్మే.

మేనుమల మంచితనం దుర్మార్గు
లకు అవకాశం అవుతుంది. ప్రజల
దైవభక్తిని ధూర్తులు ఎలా స్వార్థానికి
వినియోగించుకుంటారో "అడ్డం తిరిగిన
కథ"లో మనం చూస్తాం.

సంపుటి 43 అగస్టు '68 సంచిక 2

భారత చరిత్ర

ఇంగ్లీషు కంపెనీతో లోగడ ఒప్పందాలు చేసుకున్న సంస్థానాలను క్రమంగా కంపెనీ పరిపాలన కిందికి తెచ్చినవాడు వెల్స్లీ. ఇలా చెయ్యటంలో అతను చాలా అక్రమాలు చేశాడు. బిప్పతో ఇంగ్లీషువారు చేసిన యుద్ధంలో సహాయం చేసినందుకు నిజాము నవాబు కొన్ని ప్రాంతాలను సంపాదించు కున్నాడు. అయితే 1800 లో నిజాము రాజ్యంలో ఉంచిన ఇంగ్లీషుబలాల నిర్వహణకు గాను ఆ ప్రాంతాలను తిరిగి ఇంగ్లీషువారి కిచ్చి, రాజకీయాధికారా లన్నిటినీ వదులుకుని నామమాత్రపు రాజుగా మిగలటం జరిగింది. ఇందువల్ల పరిపాలన అస్తవ్యస్త మయింది.

కర్ణాటకంలో ఇద్దరు నవాబులుండేవారు. ఈ ఇద్దరూ బిప్పతో చేరి కుట్రచేశారని అబద్ధపు ఆరోపణలు చేసి, అక్కడి పరిపాలనను వెల్స్లీ ఇంగ్లీషుకంపెనీ పరం

చేశాడు. ఇదే విధంగా వెల్స్లీ తంజావూరు, నూరత్ పాలకులకు బిరుదులు మాత్రం ఉండనిచ్చి, భరణాలు ఏర్పాటు చేసి, అక్కడి పరిపాలనను కంపెనీపరం చేశాడు. ఈ చర్యను, "ధూర్తమూ, అక్రమమూ," అని బివరిజ్ అనే ఆయన వ్యాఖ్యానించాడు.

నేపాలులోయను 1768 లో గూర్ఖాలు జయించారు. అంతకు పూర్వం ఆ లోయలను పాలించినవారి మధ్య సాగిన అంతః కలహాలు గూర్ఖాలకు లాభించాయి. క్రమంగా వారు అసాధారణమైన సైనికబలాన్ని పెంపొందించుకుని, తమ రాజ్యాన్ని విస్తరింపజేసుకునే మార్గాలు అన్వేషించసాగారు. ఉత్తర సరిహద్దున బలవత్తరమైన చీనా సామ్రాజ్యం ఉన్నది. అందుచేత గూర్ఖాలు దక్షిణంగా విస్తరించ.దలిచారు.

19 వ శతాబ్దపు తొలిరోజులలో వారి రాజ్యం తూర్పున తిప్తానది దాకానూ,

పడమట సల్లెజేసది చాకానూ విస్తరించింది; నేపాలుదేశం హిందూస్థానపు ఉత్తర సరిహద్దు వెంబడి ఒక బలమైన రాజ్యంగా వెలసింది.

1801 లో గోరఖ్ పూరును కంపెనీ ఆక్రమించింది. బ్రిటిషురాజ్యం యొక్క ఉత్తర సరిహద్దు స్పష్టంగా నిర్దేశించి లేదు. గూర్ఖాలు బ్రిటిషు ప్రాంతంలోకి దాడులు చేస్తూండేవారు. 1814 మే నెలలో గూర్ఖాలు ఆకారణంగా బుట్టాలోని మూడు పోలీసుస్టేషన్లపై దాడి చేశారు.

కొన్ని మాసాల అనంతరం, అక్టోబరులో గవర్నరుజనరలు వారన్ హేస్టింగ్స్ గూర్ఖాలపై యుద్ధప్రకటన చేశాడు. యుద్ధతంత్రం కూడా ఆయనే నిర్ణయించాడు. సల్లెజే, కొసినదుల మధ్యగల సరిహద్దు మీద నాలుగు చోట్ల ఇంగ్లీషువారి సేనలు దాడి చేశాయి. కాని నేపాలీయులు మంచి యోధులు. వారిని జయించటం తేలిక కాదు. అదీగాక పర్వతమయమైన ఆ ప్రాంతంలో ఇంగ్లీషు బలాలకు కదలటం కష్టమయింది. అందుచేత 1814-1815లో బ్రిటిషువారు చేసిన యుద్ధచర్యలు కలిసి రాలేదు. పట్నా నుంచి, గోరఖ్ పూరు నుంచి నేపాలు రాజధాని పైకి ఎత్తి వెళ్లిన రెండు

బ్రిటిషు సేనలు చివరకు తిరిగిమించ వలసి వచ్చింది. కలంగ అనే దుర్గాన్ని పట్టుకొనటానికి దుస్సాహసం ప్రదర్శించిన జనరల్ గిలెస్పీ అనేవాడు చనిపోయాడు.

అయితే 1815 ఏప్రిల్ లో అల్మోరా, మే నెలలో మలాఓ దుర్గమూ ఇంగ్లీషు వారికి చిక్కాయి. అటు పైన ప్రతిఘటన నిప్పుయోజన మనుకుని గూర్ఖాలు సగెలీ వద్ద సంధి చేసుకున్నారు (1815 నవంబరు 28). అయితే ఈ సంధిని నేపాలు ప్రభుత్వం ఆమోదించని కారణంగా తిరిగి యుద్ధం ప్రారంభమయింది. బ్రిటిషు సేనలు నేపాలు రాజధానికి 50 మైళ్ళు

దూరంలోకి వచ్చి, మక్వన్‌పుర్ వద్ద నేపా
లీయులను ఓడించాయి (1816 ఫిబ్రవరి
28). తరువాత కొద్ది రోజులకు నేపాలు
ప్రభుత్వం సంధి ఒడంబడికను ఆమో
దించింది.

ఈ సంధి ఫలితంగా నేపాలీయులు తమ
దక్షిణ సరిహద్దున ఉన్న పల్లపు ప్రాంతాలపై
తమ హక్కులను విడిచి పుచ్చారు; గర్వాల్,
కుమా ఓఁ జిల్లాలను బ్రిటిషువారి పరం
చేరారు; సికిమ్ నుంచి వైదొలగారు; కత్మం
దులో బ్రిటిషు రెసిడెంటును ఉంచుకోవ
టానికి ఒప్పకున్నారు.

ఈ సంధి ఇంగ్లీషువారికి చాలా లాభం
చింది. ఇప్పుడు వారి వాయువ్య సరిహద్దు
పర్వతాలను అంటింది. సిన్ధూ, ముసూరి,
అల్మోరా, నైనిటాల్ లాటి పర్వతనగరాలు
వారి అధీనమయ్యాయి.

1817 ఫిబ్రవరి 10 న ఇంగ్లీషువారు
సికిమ్‌రాజాతో ఒక ఒడంబడిక చేసుకుని,

నేపాలు నుంచి పుచ్చుకున్న ఒక ప్రాంతాన్ని
సికిమ్‌రాజాకు ఇచ్చారు. ఇలా చెయ్యటం
చేత నేపాలుకూ, భూతానుకూ మధ్య
ఎడం ఏర్పడింది.

ఈ విధంగా దేశంలోని సంస్థానాలు
ఒకటొకటే బ్రిటిషువారికి లొంగి పోతూ
ఉంటే, మధ్య దేశంలో పిందారీ, పతాను
దండులు విజృంభించి తీవ్రమైన సంక్షోభం
కలిగించాయి. రాజపుత్రస్థానం అంతః
కలహాలతో ఉడికిపోయింది.

పిందారీలు 1815-1816 లో నిజాము
రాజ్యాన్ని ఉత్తర సర్కారు జిల్లాలనూ కొల్ల
గొట్టారు. వారన్ హేస్టింగ్స్ వీరి నిర్మూల
నానికి పైనిక పథకం వేసి, 1818 జనవరి
నాటికి పిందారీలను రూపు మాపాడు.
పిందారీల లాగే పతానులు కూడా బంది
పోటు చేస్తూ వచ్చారు. అయితే వారిని
అదుపులో పెట్టటానికి వారి నాయకుణ్ణి చీల
దీసి, అతని కొక చిన్న రాజ్యం ఇచ్చారు.

అడ్డం తిరిగిన కథ

ఒక ఉళ్ళో భద్రయ్య అనే నిరుపేద ఉండేవాడు. అతనికి ఏ విధంగానూ పొట్ట గడవకపోయింది. రామాపుర మనే గ్రామంలోవాళ్ళు మూఢభక్తి జాస్తిగా గల వాళ్ళని విని భద్రయ్య, తన స్వగ్రామం వదిలి అడవికి వెళ్ళాడు. అక్కడ అతను తన వేషభాషలు మార్చుకుని దైవభక్తుడిలా వ్యవహరించ సాగాడు.

త్వరలోనే ఆ వూరివాళ్ళకు భద్రయ్యలో గురి కుదిరింది. అతను తేలికగా అందరి అదరానికి పాత్రుడయ్యాడు.

క్రమంగా భద్రయ్యకు దేవుడి కార్య కలాపాల్లో ప్రవేశం దొరికింది. అతనే చందాలు వసూలు చేసి, రెండు వారాల కొక వేడుక జరిపించేవాడు. ఇందువల్ల భద్రయ్యకు గొప్ప భక్తుడని పేరు రావటమే గాక, అతని భుక్తికి ఏ లోటూ లేకుండా జరిగిపోతున్నది.

ఈ పాటి విజయం సాధించాక భద్రయ్యలో ఆక తలనిత్తింది. బాగా డబ్బు సంపాదించాలని, ఎప్పటికైనా ఒక లక్ష వెనక వేసుకోవాలని అతను నిశ్చయించు కున్నాడు. అతను మహాశివరాత్రి కోసం కామకున్నాడు.

రేపు మహాశివరాత్రి అనగా భద్రయ్య గ్రామస్థులను గ్రామచావడి వద్ద సమావేశ పరిచి, "భక్తులారా, రేపే మహాశివరాత్రి. రేపు మన శివాలయంలో లక్ష దీపాలు వెలి గించాలి. రాతంతా భజనలు జరపాలి. అలా చేసినట్లయితే మన గ్రామం ఇంకా అభివృద్ధికి రాగలదు," అన్నాడు.

దీనికి అందరూ ఒప్పుకున్నారు. భద్రయ్య చుట్టుపక్క గ్రామాలలో కూడా చందాలు వసూలు చేసి, శివరాత్రి ఉత్స వాలలో పాల్గొనటానికి ఆ గ్రామాల వారి నందరినీ ఆహ్వానించాడు.

జనం తండేపతండాలుగా వచ్చి పడ్డారు. ఉదయం నుంచి అలయంలో కోలాహలంగా భజనలూ, అర్చనలూ, అభిషేకాలూ ప్రారంభమయ్యె.

భద్రయ్యను అపర శివుడుగా ఎంచుకుంటూ ఎంతో భక్తితో మనులుకునే వారిలో పాపడు అనే బీదవాడెకడు ఉన్నాడు. భద్రయ్య పాపడి చేతిలో రెండు రూపాయలు పెట్టి, వాడితో రహస్యంగా ఏదో చెప్పాడు.

భద్రయ్య చెప్పినది విన్నానే పాపడికి అంతులేని ఆశ్చర్యం కలిగింది. వాడు తనలో, "ఈ ముండాకొడుకు నిజంగా భక్తు

డనుకున్నాను. ఏడు దేవుడి పేరు చెప్పి తింటున్నది చాలక, దేవుడి పేర ఉండే మాన్యానికే ఎవరు పెడతాడా? ఏడి అంతు తేల్చి తీరాలిందే!" అనుకున్నాడు.

ఆ రాత్రి శివాలయంలో లక్ష దీపాలు వెలిగాయి. అలయం దేదీప్యమానంగా ప్రకాశిస్తోంది. శివసంకీర్తన జోరుగా సాగు తోంది. భజనలో భద్రయ్య, పాపడూ కూడా పాల్గొన్నారు.

మధ్యలో భద్రయ్య కన్నుమరిపాడు. వెంటనే పాపడు ఒక్క గావుకేక పెట్టాడు. భజన నిలిచిపోయింది. పాపడు శివతాండవం ప్రారంభించాడు. అందరూ హడలి పోయారు. భద్రయ్య లేచి నిలబడి, "భక్తులారా! శంకరుడు పాపట్టి ఆవహించాడు. నిన్న రాత్రి పరమేశ్వరుడు నా కలలో ప్రత్యక్షమై, ఇవాళ ఏదోవిధంగా సాక్షాత్కరిస్తానని చెప్పి, అంతర్ధాన మయ్యాడు. అది నిజమయింది. శంకరుడికి మన భక్తవర్గంలో ఏదో దోషం కనిపించిందని నా అనుమానం," అన్నాడు.

తరవాత భద్రయ్య పాపడి కేసి తిరిగి, "స్వామీ, మా వల్ల జరిగిన లోపమేమిటో సెలవివ్వండి. తమ ఆజ్ఞ అక్షరాలా నిర్వర్తిస్తాము," అన్నాడు.

పాపడు భద్రయ్యతో, "భక్తా, నా అజ్ఞాపిమిటో నీకు కలలోనే చెప్పాను. ఈ పాపకూపం నుంచి బయట పడటానికి ఇష్టం లేక, వీరందరి ముందు నిజం దాచిపెట్టి, నా అగ్రహానికి గురి అయ్యావు. నీవు ఇప్పటికే నా సేవచేసి, అంతులేని పుణ్యం సంపాదించావు. నన్ను చేరుకోవటానికి ఈనాడు మహా పవిత్రమైన దినం. అందుచేత ఇవాళ సతీప సమాధి పొంది నన్ను చేరుకోమని నిన్ను కలలో హెచ్చరించాను. నా అజ్ఞాను ధిక్కరించావు!" అంటూ పాపడు దభాల్పకింద పడిపోయాడు.

కొద్దిసేపట్లో పాపడికి పూసకం దిగిపోయి నట్టు కనబడింది. వాడు మళ్ళీ మామూలు మనిషి అయ్యాడు.

ఈలోపుగా అక్కడ చేరిన భక్తులు చాలా ఆర్పాటం చేశారు.

"అహ, జన్మంటే భద్రయ్యగారిదే జన్మ! స్వయంగా శివుడే వచ్చి తన వద్దకు అహ్వనించాడు. కోటిమందిలో ఒకడికి కూడా అంత అదృష్టం వట్టదు!" అని కొందరు భద్రయ్యను అభినందించారు.

భక్తుల్లో కొందరు భద్రయ్య సమాధి కోసం పలుగులూ, పొరలూ తీసుకుని గొయ్యి తవ్వవారంభించారు.

భద్రయ్యకు కాళ్ళూ, చేతులూ చల్ల బడ్డాయి. తనకు ఇంత ద్రోహం చేసిన పాపడి మీద కోపంతోనూ, ప్రాణభయంతోనూ అతను వణికిపోతున్నాడు.

భక్తులు అతని వద్దకు వచ్చి, "స్వామీ, అలిశ్యమెందుకు, దయచెయ్యండి. గొయ్యి తయారయింది," అన్నారు.

"నేను అప్పుడే సమాధి అయితే ఎలాగ? భోళాకంకరుడికేం, వచ్చేయ్యమంటాడు! నేనింకా చెయ్యవలసిన పనులెన్నో ఉన్నాయి. నేను, పాతే ఈ గ్రామం గతి ఏం కాను?" అని భద్రయ్య అభ్యంతరం చెప్పాడు. గ్రామస్థు లిందుకు ఒప్పుకోలేదు.

“భలే వాడివయ్యా! ఆ పరమేశ్వరుడే వచ్చి పిలుస్తుంటే వెళ్ళసంటా వేమిటి? మేమే నిన్ను బలవంతాన ఉంచేసుకుంటున్నామనుకుని ఆ దేవుడు మాపైన మూడో కన్ను తెరవడూ? ఇంకా సయం!” అంటూ అందరూ ఏకమై భద్రయ్యను గుంట కేసి తోసుకుపోసాగారు.

భద్రయ్యకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. అతను ఒక్కసారి అందరినీ విదిలించేసుకుని, “పాపడూ, రక్షించు! నన్ను బలవన్మరణాన్నుంచి కాపాడు. నీ మేలు మరవను,” అంటూ వెళ్ళి పాపడి కాళ్ళమీద పడ్డాడు, బావురుమని ఏడుస్తూ.

ఇది మిగిలిన వాళ్ళకు అర్థం కాలేదు. అందరూ ఆశ్చర్యపడి, పాపడి కేసి ప్రక్లార్థకంగా చూశారు.

పాపడు వాళ్ళతో, “అసలు సంగతి చెబుతాను వినండి. ఈ భద్రయ్య పాట్ల చేత పట్టుకుని మన పూరికి వచ్చి, మనకు

భక్తిమందు పోసి తన భుక్తి గడుపుకుంటూ వచ్చాడు. రానురాను అయ్యవారికి ఆకలి హెచ్చింది. దేవుడి అస్త్ర అంతా దిగమింగాలన్న ఆశ పుట్టి ఈ ఉత్సవాలు ఏర్పాటు చేశాడు. నన్ను పిలిచి, దేవుడు పూనినట్టు నటించాలనీ, దేవుడి మాన్యాలన్నీ తన పేర పెట్టమని చెప్పాలనీ నాకు రహస్య బోధ చేశాడు. అయ్యవారి అసలు రంగు తెలిసింది. మీతో చెబుదామనుకున్నా. కాని నా మాటలు మీరు నమ్మరని అనుమానం వేసింది. అందుచేత ఈ నాటకం అంతా అడాను,” అన్నాడు.

గ్రామపెద్ద భద్రయ్యను నిజం చెప్పమన్నాడు. భద్రయ్య వణికిపోతూ నిజం ఒప్పుకున్నాడు.

ఇంతకాలం భక్తుడుగా చలామణీ అయిన వాణ్ణి చూస్తూ చూస్తూ దండించలేక, గ్రామస్థులు భద్రయ్యను తమ పూరు నుంచి వెళ్ళగొట్టేశారు.

శిథిలాలయం

8

[సవరగండుపోతు, శివలుడికి శిథిలాలయ పూజారి దాగి వున్న కొండగుహ సంగతి తెలియజేశాడు. శిథిముఖి, విక్రమకేశరీ కొండ ప్రాంతాలకు వెళ్ళారు. శిథిముఖి గుహలో కదులుతున్న ఆకారాని కేసి గురి చూసి బాణం పదిలాడు. బాణం దెబ్బ తింటూనే గుహలోని ఆకారం ఎలుగుబంటులా పెద్దగా గొండ్రించి బయటికిదూకింది. తరవాత—]

శిథిముఖి చెట్టు మీది నుంచి దిగి గుహను చేరేసరికి, విక్రమకేశరీ అతడి వెంట వున్న వాళ్ళూ, పెద్దగా కేకలు పెడుతూ ఎలుగు బంటును వెంటపడి తరుముతున్నారు. బాణం దెబ్బ తింటూనే ఎలుగుబంటు గుహ నుంచి బయటికి వచ్చి, కొండ దిగి పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించింది.

"కేశరీ! ఆ ఎలుగైడ్డును పట్టుకునేందుకు ఎందు కంత శ్రమపడుతున్నావ్?

ముందు గుహలో ఆ పూజారిగా డున్నాడేమో చూడటం అవసరం," అన్నాడు శిథిముఖి, విక్రమకేశరీని సమీపిస్తూ.

ఆ మాటలు వింటూనే గండుపోతు అను చరులైన సవరలు, "ఇంకెక్కడి పూజారి! మనను మోసగించేందుకు వాడే యిలా ఎలుగుబంటుగా మారిపోయాడు. వాణ్ణి యీ ఆకారంలోనే పట్టుకుని నిలుపునా కాల్చి భస్మం చేసేద్దాం," అన్నారు.

శిథిలాలయ పూజారి కున్నవని చెప్పబడే ఆపూర్వశక్తుల్లో శిఖిముఖికి రవంత సమ్మకం వున్నది. తాటిచెట్టు పై నుంచి దిగి వచ్చేప్పుడు అతడూ, గుహలో వున్నది ఎలుగ్గొడ్డుగా మారిపోయిన పూజారి అయి వుండేచ్చునుకున్నాడు. అలాంటప్పుడు, యీ అమాయకులైన సవరలు ఎలుగు బంటును పూజారి అని భ్రమ పడటంలో ఆశ్చర్యపడవలసిందేమీ లేదు.

శిఖిముఖి యిలా ఆలోచించి, ఎర్ర గండును ఎలుగుబంటు మీదికి ఉనికొలుపుతూ, "కేసరి, మీరు ఎలుగును పట్టుకొండి గండుపోతు ముఠావాళ్ళు అన్నట్టు

అది పూజారి అయినా కావచ్చు. అయినా కాకపోయినా వాళ్ళకు మనం కోపం తెప్పించటం ఎందుకు? నేను యీ లోపల గుహలోకి పోయి, ఆ దుర్మార్గుడు చీకట్లో ఎక్కడైనా సక్కి పున్నాడేమో చూస్తాను," అని చెప్పి గుహలోకి వెళ్ళాడు.

గుహలో జాగ్రత్తగా పరిశీలించిన మీదట శిఖిముఖికి, శిథిలాలయ పూజారి బంటులో కొన్నాళ్ళపాటు వున్న గుర్తులు కనిపించినై. గుహలో ఒక మూలగా ఫులిచర్మం ఒకటి పరిచి వున్నది. మరో మూల వంట చేసుకునేందుకు పొయ్యి, కొన్ని పాత్రలూ కనిపించినై. పొయ్యి పక్కనే చమురుతో బాగా తడిపి వున్న రెండు దివిటిలు రాళ్ళకు ఆనించబడి వున్నవి.

పూజారి గుహ నుంచి పారిపోయేందుకు మరే రహస్య ద్వారం వున్న సూచనలూ శిఖిముఖికి కనిపించలేదు. అతడు యిప్పటికి చాలా గంటల క్రితమే గుహ వదిలి పోయాడు. ఎలుగ్గొడ్డును మహా తెలివిగా యిందుకు ఉపయోగించుకున్నాడు.

శిథిలాలయ పూజారి జిత్తులమారి తనానికి శిఖిముఖి అబ్బుర పడుతూండగా గుహ బయటి నుంచి విక్రమకేసరి ఎలుపు వినిపించింది. శిఖిముఖి వెంటనే బయటికి

చచ్చాడు. ఎలుగొడ్డును ఎత్తయిన రాళ్ళ మధ్యకు తరిమి సవరలు దాని మెడకు వాడు తగిలించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఎరగండు రాళ్ళ మధ్య వున్న ఒకే ఒక యిరుకు దారి నుంచి అది బయటికి పారి పోతుంటే, అక్కడ నిలబడి పెద్దగా మొరుగుతున్నది.

విక్రమశేషరి, శిఖిముఖి దగ్గర కొచ్చి చిన్న గొంతుతో, "శిఖి! యీ నల్లమొద్దు శిథిలాలయ పూజారి కాదని నాకూ తెలుసు. కాని, సవరల మూఢ విశ్వాసాన్ని తృణీకరిస్తే కొన్ని అనవసర చిక్కులు ఎదురయ్యే ప్రమాదం వున్నది. వీళ్ళు తమ నాయకుడైన గండుపోతుతో, ఎలుగుబంటుగా మారిన పూజారిని చేజేతులా జారవిడిచామని చెప్పి తిరుతారు. అతడికి పూజారి మంత్రశక్తుల్లో పూర్తి విశ్వాసం వున్నట్టు కనబడుతుంది," అన్నాడు.

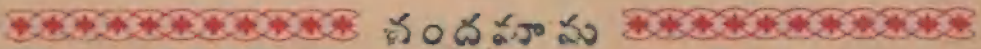
"ఆ దుర్మార్గుడి వల్ల చిక్కుల్లో పడిం తరవాత గండుపోతుకు అతడి మీద నమ్మకం పోయి, ద్వేషభావం కలిగిందని నే ననుకుంటున్నాను. ఏమైనా, కొండ కింద వుండి పూజారి గుహను కాపలా కాస్తున్న వాళ్ళకు, వాడు బయటికి పోయిన సంగతి గాని, యీ ఎలుగుబంటు లోపల వున్న

విషయం గాని తెలియదు. అందువల్ల మనం దీన్ని పట్టుకుపోయి, మా అయ్యకూ, గండుపోతుకూ చూపటం మంచిది. అతర వాత అరణ్యంలో పూజారిగాడి వేట ప్రారంభిద్దాం," అన్నాడు శిఖిముఖి.

శిఖిముఖి ఎలుగుబంటు వున్న చోటుకు పోయి, రాళ్ళ మీది నుంచి దాని కేసి చూశాడు. అది పెద్దగా గొంధిస్తూ పారి పోయేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నది.

శిఖిముఖి చుట్టూ కలియ చూసి, అల్లంత దూరంలో వున్న పొదల మీది అడవితిగల్ని కోసుకువచ్చి, వాటిని కాడుగా పేసి, ఉచ్చువేసి దానిని ఎలుగుబంటి మెడ

మీదికి గురిగా విసిరాడు. అది ఎలుగుబంటి మెడకు తగులుకోగానే ఉచ్చు గొంతుకు బిగిసేలా బలంగా లాగాడు.

ఎలుగు బంటు గొండ్రిస్తూ చేతులతో తాడును తెంచేందుకు ప్రయత్నించింది. శిఖిముఖి హెచ్చరించగానే, విక్రమకేసరితో పాటు, ఇద్దరు ముగ్గురు సవరులు అతడి చేతిలో వున్న తాడును బలంగా పైకి గుంజారు. ఎలుగుబంటు ఒకటి రెండ దుగులు నేల మీది నుంచి పైకి లేచింది. శిఖిముఖి అదే అదనుగా దాని మూతికి ఒక అడవితిగను గట్టిగా రెండు చుట్లు చుట్టి ముడివేసేశాడు.

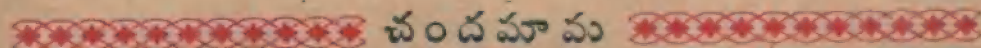

శిఖిముఖి, విక్రమకేసరి కలిసి ఎలుగు బంటును రాళ్ళ మధ్య నుంచి బయటికి లాగి, దాని మెడకు బిగిసివున్న తాడును సవరలకు యిచ్చి, "ఇక తిమ్మగూడెనికి వదండి. ఇది అడవిగొడ్డే, లేక శిథిలాలయ పూజారో మీ వాయకుడు సవరగండే తేలుస్తాడు," అనిచెప్పారు.

వాళ్ళు ఎలుగుబంటుతో గూడెన్ని చేరే సరికి, అక్కడ స్త్రీలూ, పిల్లలూ గుంపులుగా పోగై, "పూజారి ఎలుగు! పూజారి ఎలుగు!" అని కేకలు పెడుతూ, వాళ్ళతో పాటు శివాలిడూ, సవర గండుపోతూ వున్న గ్రామవాసానికి వచ్చారు.

శివాలిడు యీ గండరగోళం ఏమిటా అని చావడిలోంచి బయటికి వచ్చి, తన కొడుకునూ, ఎలుగుబంటునూ చూస్తూనే, "ఏమిటిది? ఆ దుర్మార్గుడు పూజారి గుహలో లేడా?" అని ప్రశ్నించాడు.

"పూజారి గుహలో నుంచి ఎవ్వడో పారిపోయాడు. ఆ సంగతి కావలావాళ్ళకు తెలియకుండా వుండేందుకు ఈ ఎలుగు బంటును గుహలో కట్టివేశాడు," అని శిఖిముఖి అక్కడ జరిగినదంతా తండ్రికి చెప్పి, "గండుపోతు కులంవాళ్ళకు యీ ఎలుగే శిథిలాలయ పూజారి అన్న నమ్మకం

వున్నది. అందుకనే దీన్ని యిక్కడికి పట్టు
కొచ్చాం. గండుపోతు కూడా దీన్నేసారి
చూడటం బావుంటుంది. అతడు చెప్పితే
తప్ప, అతడి మనుమలకు నమ్మకం కల
గదు," అన్నాడు.

ఈ లోపల గండుపోతును అతడి అను
చరు లిద్దరు భుజాలు పట్టుకుని చావిడి
బయటకు తీసుకు వచ్చారు. అతడు తన
అనుచరులు చెప్పినదంతా విని, ఎలుగు
బంటు కేసి గుచ్చి గుచ్చి చూస్తూ, "అ
పూజారి కుక్క ఎంతకైనా సమర్థుడే!
ఎందుకైనా మంచిది, యీ మెకాన్ని
యింటికి తీసుకుపోయి, నా కూతురు నాగు

మల్లికి ఒప్పచెప్పతాను. మల్లి ఈటే, కత్తి
తీసుకున్నదంటే, యిది నిజం చెప్పితిరు
తుంది!" అని తన అనుచరుల కేసి తిరిగి,
"మన జాగ్రత్తలో మనం వుండాలి. ఒక
వేళ ఆ పూజారికుక్క అరణ్యంలోనే
తిరుగుతూండొచ్చు. మన గూడెలన్నిటికి
కబురందించి, ఆ దుష్టుణ్ణి పట్టుకునే
ప్రయత్నం చెయ్యండి," అన్నాడు.

గండుపోతు అనుచరులు ఎలుగు
బంటును వెంట తీసుకుని అక్కణ్ణించి
వెళ్ళిపోగానే శివాలిడు స్నేహపూర్వకంగా
నవరగండుపోతు భుజం తట్టి, "గండు
పోతూ! ఇక మేం మా పల్లెకు వెళతాం.

పూజారి మనకూ మనకూ ఆనవసర విరోధం తెచ్చిపెట్టాడు. అదంతా మరిచి పోదాం. నీ గాయాలు మాని త్వరలో ఆరోగ్యం కలుగుతుందని నమ్ముతున్నాను. నా కొడుకు తొందరపాటుకు విచారిస్తున్నాను," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు గండుపాతు బిగ్గరగా నవ్వి, "తొందరపాటా! ఆ వయసుకు ఆమాత్రం తొందరపాటు లేకపోతే, పెరిగి పెద్దయిం తరవాత ఎందుకు పనికొచ్చేట్టు? నేనూ వయసులో పుండగా కాబోయ్యే మామ మీద యిలాంటి కాస్త మోటు సరసమే అదాను. నా కూతురు నాగుమ్మలితో పోలిస్తే, నీ కొడుకు

శిఖిముఖి ఎంతో మేదకుడుగా కనిపిస్తాడు. మీరంతా మా గూడేనికి వచ్చి రాత్రి నే నిచ్చే విందుభోజనం తినాలి. ఈ లోపల ఆ పూజారికుక్క ఎక్కడ వున్నదీ తెలిసినా తెలియొచ్చు," అన్నాడు.

ఈ అహ్వనం అంగీకరించటమా, మానటమా అన్నట్లు శివాలిడు, తన కొడుకు కేసీ, విక్రమకేసరి కేసీ చూశాడు. వాళ్లిద్దరూ ఏ భావం కనబరచలేదు. కాని, ఆ ఇద్దరి శళ్ళూ గండుపాతు మీదే వున్నవి. అతడు మరేదైనా కుతంత్రం పన్నుతున్నాడేమో అన్న అనుమానం వాళ్ళను వీడిస్తున్నది.

శివాలిడి ఆలోచన గ్రహించిన వాడిలా సవరగండుపాతు తలాడిస్తూ, "ఒక కుల పెద్ద విందుకు ఆహ్వానిస్తే, మరొక కుల పెద్ద రాననటం నే నింతవరకూ చూడలేదు, వినలేదు," అన్నాడు.

"సరే, గండుపాతూ ఆలాగే వస్తాం. కాని, యిక్కడ వున్న మా పల్లెవాళ్ళందరూ మాత్రం మీ గూడేనికి వచ్చే అవకాశం లేదు. నేనూ, శిఖిముఖి, విక్రమకేసరి, మరి నలుగురైదుగురు మా వాళ్ళూ మీ గూడేనికి వస్తాం. మిగిలిన వాళ్ళంతా చీకటి పడేలోపల మా పల్లెకు పోవటం అవసరం. ఆ శిథిలాలయ పూజారి పల్లె మీద మరెలాంటి

ఘోరానికి పూనుకుంటాడో ఉహించలేం గదా," అన్నాడు.

"అదీ నిజమే. ఆ కాల్లకుక్కను పట్టుకుని చిత్రవధ చేసేవరకూ నాకు మనశ్శాంతి వుండదు. ఊ, బయలుదేరదామా?" అన్నాడు గండుపోతు.

శివాలుడు తన అనుచరుల్లో నలుగురు రైదుగురిని మాత్రం తన వెంట వుంచుకుని తతిమ్మా వాళ్ళను కుంభారమిట్ట వల్లెకు పోయి, రాత్రల్లా తగు జాగ్రత్తలో వుండమని హెచ్చరించాడు. ఆ తరవాత గండుపోతు అనుచరులు తమ నాయకుడికి దోరి ఒకటి తయారు చేసి, అందులో అతణ్ణి కూర్చోపెట్టి, దాన్ని అబిద్ధరూ యిబిద్ధరూ భుజాలకు ఎత్తుకుని తమ గూడెం కేసి బయలుదేరారు. శివాలుడూ, శిఖిముఖీ, విక్రమకేసరీ దాన్ని అనుసరించి ప్రయాణమయ్యారు.

దాదాపు ఓ గంట ప్రయాణం తరవాత అందరూ సవరవల్లెకు చేరేసరికి, పల్లె మధ్యలో వున్న గండుపోతు ఇంటి ముందు పల్లెవాసులంతా గుమిగూడి నవ్వుతూ, కేరిం తలు కొడుతూ గంతులు వేయటం వాళ్ళ క్కనిపించింది. శివాలుడు పల్లెవాసుల ఉత్సాహం చూసి, శిథిలాలయ పూజారిని

వాళ్ళు పట్టుకొచ్చారేమో అనుకున్నాడు. కాని, తీరా దగ్గరకు పోయి చూస్తే, గండుపోతు కూతురు నాగుమల్లి గుహ దగ్గర దొరికిన ఎలుగుబంటు చేత రకరకాల అటలు అడిస్తున్నది.

"ఇప్పటికిప్పుడు పట్టుకున్న ఆ క్రూర మృగాన్ని యింతలోనే నీ కూతురు ఎలా మచ్చిక చేయగలిగింది, గండుపోతు?" అంటూ శివాలుడు ఆశ్చర్యపోయాడు.

"సాహసమే సవరమహాలక్ష్మి, అన్నారు పెద్దలు. నా కూతురు సాహసంలో, ధైర్యంలో నాకు సమానురాలు, మీ శిఖిముఖి దానికి ఉజ్జీ అవునా కాదా అన్న సంశయం నన్ను

బాధిస్తూనే వున్నది. యిలా అన్నానని ఏమీ అనుకోకు, శివాలా!" అన్నాడు గండు పోతు, కూతురు కేసి అప్యాయంగా చూస్తూ.

నాగుమల్లి, తండ్రిని చూస్తూనే ఎలుగు బంటు మెడకు కట్టి వున్న కాడును వదిలి, "అయ్యా, నడవలేనంతగా గాయపడ్డావా? ఏదో చిన్న దెబ్బ తగిలించని చెప్పారే, మన వాళ్ళు," అంటూ తండ్రిని కావలించు కుని కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నది.

"తగిలిన గాయం చిన్నదేనమ్మా, కాని ఎడం కాలి కీలేదో కాస్త..." అని గండు పోతు నవ్వుతూ శిఖిముఖి కేసి చేయి చూపి, "ఇంత సవరగండుపోతును దోలీ ఎక్కిం చిందెవరో తెలుసా? ఆ కోడెకారు శిఖిముఖి. ఆలా కనబడుతున్నాడు గాని—ఎంత తెగువ! ఎంత గుండె బలం!" అన్నాడు.

నాగుమల్లి చప్పన తల తిప్పి, శిఖిముఖి కేసి చూసింది. క్షణంలో ఆమె కన్నీళ్ళు మాయమయినై. కోపంతో ఆమె కళ్ళు ఎర్ర

బడినై, ముక్కుపుటాలు అదిరినై. ఏదో అనబోయిన దల్లా అగి చప్పన తల పక్కకు తిప్పుకున్నది.

ఇదంతా గమనిస్తున్న విక్రమకేసరి, శిఖి ముఖితో రహస్యంగా, "శిఖి! మనకు విందు చేయటంలో గండుపోతు ఎత్తుగడ ఏమిటా అనే యింతవరకూ మనం ఆలో చిస్తున్నాం. అతడు మహా చేయగలిగితే ఆహారంలో విషం కలిపించగలడు. కాని—కూతురు నాగుమల్లి నీ మీద వగ పట్టినట్టు న్నది, బాగ్రత్త!" అన్నాడు.

శిఖిముఖి ఏదో అనబోయేంతలో ఎలుగు బంటు గొండ్రిస్తూ, అక్కడ చేరిన గుంపు మీద పడి, పంజాలతో అందిన వాణ్ణి అంది నట్టు కొట్టి రక్కసాగింది. గుంపులో హహ కారాలు బయలుదేరినై. నాగుమల్లి, శిఖి ముఖి "తప్పకోండి, తప్పకోండి," అని పెద్దగా కేకలు పెడుతూ ఎలుగొడ్డు కేసి పరిగెత్తారు. —(ఇంకా వుంది)

దాంగసాము

వినుగుచెందని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నీ ప్రయత్నం మంచిదే కావచ్చు. కాని సదుద్దేశాలకు కూడా దుష్ఫలితాలు కలిగవచ్చు. అందుకు నిదర్శనంగా సాత్యకి అనే వాడి కథ చెబు తాను, శ్రమతెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

పూర్వం సాత్పూరరాజ్యాన్ని శతకంఠు డనే రాజు పాలించేవాడు. ఆ రాజ్యం అంత సంపన్నమైనది కాదు. ఆ కారణంచేత రాజు కూడా అటు ధనవంతుడు కాదు. ప్రజలు పెదవారు. అందుచేత రాజు తనకున్న దాని లోనే ప్రజలకు ఏదో ఒక రూపంలో ధన సహాయం చేస్తూ, మంచి పరిపాలకుడని పించుకుంటూ ఉండేవాడు.

బేతాళ కథలు

సాత్పూర రాజ్యం ఏమంత సుఖికిం కాకపోయినప్పటికీ, అక్కడ అనేకమంది వర్తకులు సాహసవంతులై, సముద్ర వ్యాపారం చేసి, అంతులేని ధనం అర్జించారు. అయితే వారు తాము సంపాదించు కొచ్చిన బంగారాన్ని రాజుగారి కళ్ళపడకుండా రహస్యంగా దాస్తూవచ్చారు.

అందుచేత వర్తకులు సంపాదించే కొట్లాడి ధనం రాజుగారికి అందలేదు. దానితో దేశ దారిద్ర్యం తీరే అవకాశం కూడా లేక పోయింది.

వర్తకులు చేసే ఈ దుర్మార్గం కర్ణాకర్ణిగా రాజుగారికి తెలియవచ్చింది. వర్తకులందరూ

తమ తమ అస్త్ర వివరాలన్నిటినీ తనకు తెలియజేయాలని, అంతకు మించి ఎవరి వద్దనైనా ఉంటే తాను తీసేసుకుంటానని రాజు ప్రకటన చేశాడు.

వర్తకులందరూ తమ అస్త్ర వివరాలను రాజుగారికి తెలిపారు. అనేక సంవత్సరాలుగా వారి అస్తులలో చెప్పుకోదగిన ఎదుగు పొదుగులేదు.

“మీరంతా సముద్రవ్యాపారాలు సాగిస్తున్నారుగదా, లాభాలేమీ రావటంలేదా?” అని రాజు వారిని అడిగాడు.

“మహారాజా, లాభాలు వచ్చేమాట నిజమే. కాని అవి దక్కవు. పడవలు

ముణిగిపోతాయి. నముద్రపు దొంగలు నరుకు దోస్తారు. కళానులు తిరగబడతారు. ఒక్కసారి నరుకు నష్టానికి అమ్ముకోవలసి వస్తుంది. మా కష్టాలు ఎవరితో చెప్పుకోము?” అన్నారు వర్తకులు.

వాళ్ళు అబద్ధమాడుతున్నారని రాజుకు తెలుసు, కాని వాళ్ళు రహస్యంగా దాచిన బంగారాన్ని పట్టుకోవటానికి రాజు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమయ్యాయి. రాజుగారి వేగులవాళ్ళు ఆ బంగారం అచూకి తీయ లేకపోయారు.

సాత్పూరదేశంలోనే సాత్యకి అనే మనిషి ఉండేవాడు. అతను సామాన్య వ్యక్తే, కాని

అపారమైన తెలివితేటలు గలవాడు. వర్తకులు బంగారం దాచటమూ, దాని అచూకి తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నించి రాజుగారు విఫలుడు కావటమూ అతను చూస్తూనే ఉన్నాడు. రాజుగారికి అనిపించినట్టే సాత్యకికి కూడా వర్తకుల సాభాగ్యం ప్రజలకు లాభించాలనిపించింది. అందుచేత సాత్యకి చిల్లర వ్యాపారస్తుడవై నడిస్తూ, వర్తకులకు జీతమూ బత్తెమూ లేని సేవలు చేసి పెడుతూ, వారి అభిమానాన్ని సంపాదించాడు. ఆ తరువాత వారి రహస్యాలు పసి కట్టటమూ, వారు తమలో తాము మాట్లాడు కునేటప్పుడు ఉపయోగించే సంకేతాలు

అర్థం చేసుకోవటమూ అతనికి ఏమంత కష్టంకాలేదు.

అటు తరవాత సాత్యకి ఒక్కొక్క వర్తకుడి నిధిని కొల్లగొట్టసాగాడు. వర్తకులు ఎంతో తెలివిగా ఎక్కడెక్కడో పాతిపెట్టిన బంగారం మాయం అవుతూ వచ్చింది. దొంగ ఎవరో తెలియలేదు. ఆ బంగారం రాజుగారికి తెలియకుండా దాచినది కావటం చేత రాజుగారి దగ్గిరికి పోయి, దొంగతనాలను గురించి ఫిర్యాదు చెయ్యటానికిలేదు.

సాత్యకి తాను దొంగిలించిన బంగారాన్ని ఉంచుకోలేదు. దాన్ని అతను ప్రజలలో పంచిపెడుతూ వచ్చాడు. మారు వేషాలు

వేసుకుని పగటిపూట బంగారాన్ని వీధిపాదాలకు ఇచ్చేవాడు. రాత్రిపూట ఇళ్ళ కిటికీలలో నుంచి పారేసేవాడు.

ఈ రహస్యం ఎంతోకాలం దాగలేదు. కటిక దరిద్రుల దగ్గిర కూడా బంగారం మెనులుతూంటే రహస్యం ఎలా దాగుతుంది? బంగారం దగ్గిర ఉన్నవారందరినీ తన వద్దకు తీసుకురమ్మని రాజుగారు తన భటులను నియోగించాడు. తమకు ఎవరో ఇచ్చినట్టు వాళ్ళు చెప్పారు.

వర్తకులు దాచిన బంగారాన్ని ఎవరో దొంగిలించి ప్రజలకు పంచుతున్నట్టు రాజు ఊహించి, ఆ పని చేస్తున్నవాళ్ళను మెచ్చుకున్నాడు. బంగారాన్ని రహస్యంగా పాతేస్తే కనుక్కోవటం కష్టంగాని, దాన్ని ప్రజలకు పంచేవాళ్ళను పట్టుకోవటం తేలిక. రాజు భటులకు సాత్యకి త్వరలోనే దొరికిపోయాడు.

దొంగతనం చేసిన నేరానికి విచారణ జరిపి సాత్యకికి రాజు కారాగృహవాస శిక్ష విధించాడు. అతను పట్టుబడ్డాక ప్రజలలో బంగారం పంచినవాళ్ళెవరూ లేకపోవటం చేత బంగారాన్ని దొంగిలించినవాడు అతను ఒక్కడే నన్నది స్పష్టమయింది.

జేతాళ్ళ దీ కథ చెప్పి, "రాజా, శత కంతుడు సాత్యకికి సన్మానం చెయ్యక,

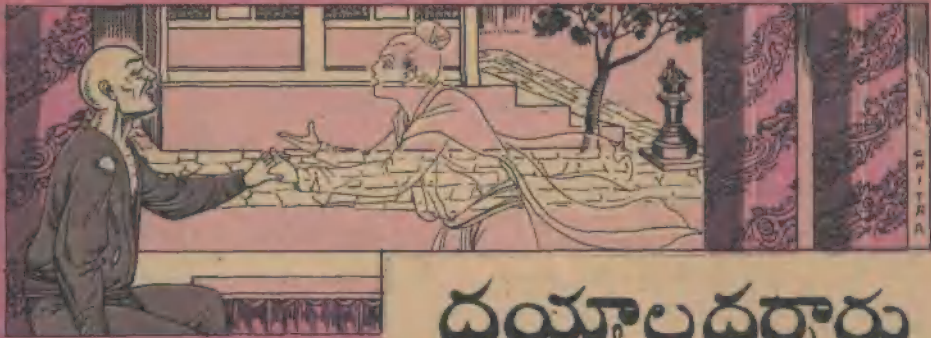
దొంగగా పరిగణించి ఎందుకు శిక్షించాడు? తాను కనుక్కోలేక పోయిన దొంగ బంగారాన్ని సాత్యకి బయటికి తీశాడుగదా. తాను కోరినట్టే ఆ బంగారాన్ని ప్రజలకు పంచాడుగదా. అటువంటప్పుడు రాజు దృష్టిలో సాత్యకి నేరస్థుడు కావటానికి కారణమేమిటి? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "సాత్యకి చేసిన అసలు నేరం వర్తకుల బంగారం కాజేయ్యటం కానేకాదు, దాన్ని రాజుగారికి ఇవ్వక తానే ప్రజలకు పంచటం. ప్రజల యోగక్షమాలు చూడవలసినవాడు రాజు. ఆ అధికారాన్ని సాత్యకి నిర్వర్తించరాదు. అదీగాక వర్తకులను తనకు అనుకూలంగా చేసుకోవటం రాజుకు అవసరం. తమ బంగారాన్ని హరించినవాణ్ణి శిక్షించినందుకు వర్తకులు రాజుకు సుముఖులు అవుతారు.

పూర్వం వాళ్ళు రాజుకు వ్యతిరేకులుగా ఉండి, తమ బంగారాన్ని దాచారు. బంగారాన్ని ప్రజలలో పంచటం కన్న, బంగారాన్ని సంపాదించటం దేశానికి ఎక్కువ మేలు. సాత్యకి ఉన్న బంగారాన్ని మాత్రమే పంచగలడు. వర్తకులు నిత్యమూ బంగారాన్ని సంపాదిస్తూ ఉండగలరు. అందువల్ల కూడా వర్తకులు తనకు అనుకూలించటం రాజుకు అవసరం. ఇప్పటికే కొందరు వర్తకులకు సాత్యకి ధర్మమూ అంటూ బుద్ధి వచ్చింది. వారిని చూసి ఒక వేళ మిగిలిన వర్తకులకు బుద్ధిరాని పక్షంలో సాత్యకిని కారాగృహం నుంచి విడిచిపెట్టటం రాజు చేతిలో ఉన్నవనే. అందుచేత రాజు బాగా ఆలోచించే సాత్యకిని ఆ విధంగా దండించాడు," అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెచ్చెక్కాడు. (కల్పితం)

దయ్యాలదర్బారు

జిషానులో ప్రాచీన వీరుల గాథలు పాటలు కట్టి పాడుకునేవాళ్ళు. వాటిని ప్రజలు విని ఆనందించేవారు. ప్రాచీన వీరులలో ఒక ప్రముఖుడుండేవాడు. అతను సముద్రం మీద శత్రువులతో పోరుతూ చనిపోయాడు. అప్పు డతని భార్య, శత్రువుల చేతికి చిక్కటం అవమానకరమని భావించి, తన కొడుకుతో సహా సముద్రంలో దూకి ప్రాణాలు తీసుకున్నది.

హెర్నీ అనే గుడ్డివాడు ఏకతార మీద ఇలాటి వీర గాథలు పాడుతూ డబ్బులు సంపాదించేవాడు. ఆ డబ్బులు దాచటానికి వాడికి ఇల్లా వాకిలి లేదు. అందుచేత వాడొక బొద్దమతం అధికారిని ఆశ్రయించి, ఆయన అనుమతితో మతం వసారా అరుగు మీద తనకున్న కొద్ది సామానులు పెట్టుకుని ఉంటూ ఉండేవాడు. మరాధికారి అతడితో అప్పుడప్పుడూ కబుర్లాడుతూండేవాడు.

ఒక రోజు సాయంత్రం సూర్యాస్తమయం వేళ, మతం నిర్ణనంగా ఉన్నది. హెర్నీ వసారా స్తంభాన్ని ఆనుకుని కూర్చుని, చిన్నగా పాడుకుంటున్నాడు. ఆ సమయంలో ఎవరో వచ్చి వాడి చెయ్యి పట్టుకుని, "హెర్నీ, నువ్వు చక్కని పాటలు పాడతావని మారాజుగారికి తెలిసింది. ఆయనకు నీ పాటలు వినాలని ఉన్నదిట. నిన్ను తన దగ్గిరకి తీసుకురమ్మన్నారు. పోదాం పద," అన్నాడు.

రాజుగారు విలుస్తుంటే వెళ్ళక తప్పదు గనక, హెర్నీ ఆ మనిషి చెయ్యి పట్టుకుని నడుస్తూ వెళ్ళాడు. వాళ్ళు దర్బారు చేరుకున్నట్టు హెర్నీ గ్రహించాడు. ఎందుకంటే, వాడికి అడవాళ్ళ దుస్తుల రెపరెపలు వినిపించాయి. ఉత్తమ తరగతి స్త్రీల నుంచి వచ్చే పరిమళాలు వాడి ముక్కుకు తగిలాయి.

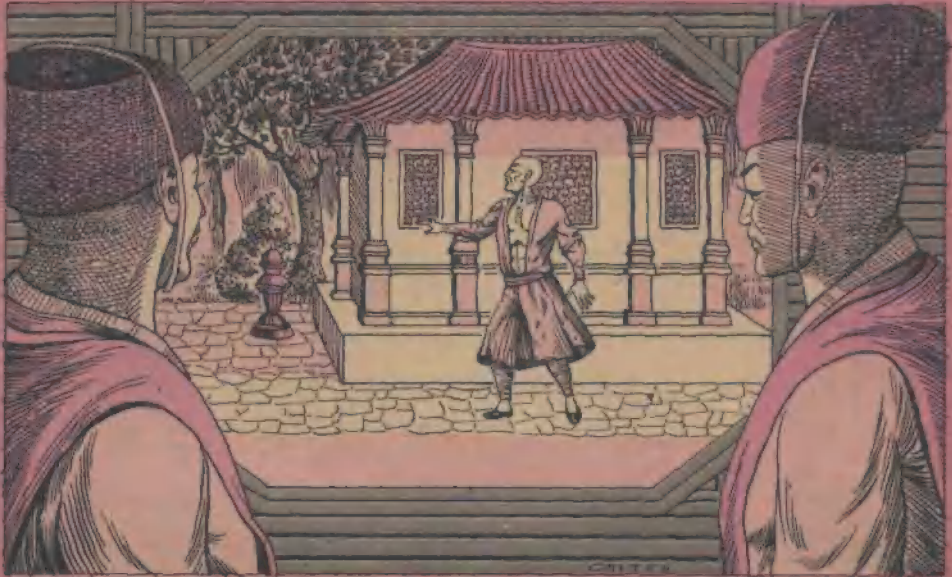
హెల్మిని ఎత్తయిన ఆసనం మీద కూర్చోబెట్టారు. సముద్ర యుద్ధంలో చని పోయిన మహా వీరుడి గాఢను గానం చెయ్యమన్నది ఒక స్త్రీ. వాడు చక్కగా గొంతెత్తి ఆ పాటను భావయుక్తంగా పాడాడు. తనను ఆ పాటను పాడమన్న స్త్రీ పాట వింటూ వెక్కటమూ, వీడవటమూ వాడికి వినిపించింది. ఆ పాటలో వచ్చిన మహావీరుడి భార్య ఆ స్త్రీ అని వాడికి తెలియదు.

హెల్మిని దర్బారుకు తీసుకుపోయిన మనిషి అతణ్ణి తిరిగిమఠానికి చేర్చి, "ఇలాగే ఒక వారం రోజుల పాటు దర్బారుకు వచ్చి పాడావంటే మా రాజుగారు నీకు మంచి

బహుమానం ఇస్తామన్నారు," అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

రెండు మూడు రోజులు హెల్మిని దర్బారుకు వెళ్ళి వచ్చాడు. రాత్రి పూట అతను సావిడి అరుగుమీద ఉండటం లేదని మఠాధికారికి తెలిసింది. గుడ్డివాడు గదా, ఎక్కడికి పోతున్నాడా అని ఆశ్చర్యంవేసి, హెల్మిని కనిపెట్టి చూడమని ఆయన ఇద్దరు నౌకర్లను నియోగించాడు.

సాయంకాలం ఆరు గంటలవేళ హెల్మిని తనంతట తానే బయలుదేరి, వేగంగా నడుచుకుంటూ పావటం చూసి నౌకర్లు ఆశ్చర్యపడ్డారు. అతన్ని నడిపించే వ్యక్తి

వాళ్ళకు కనిపించలేదు. వాళ్ళు హెల్మీని అనుసరించి శ్మశానానికి వెళ్ళారు. అక్కడ వాడు ఒక ఎత్తయిన బండ మీద కూర్చుని ఏకతార మీటుతూ పాట ప్రారంభించాడు.

ఇది చూసిన నౌకర్లు హెల్మీని సమీపించి, చెరోక రెక్కా పట్టుకుని మఠానికి లాక్కొచ్చి, మఠాధికారి ముందు కూల వెళారు. హెల్మీ ఆయనతో బరిగిన దంతా చెప్పాడు. అంతా విని మఠాధికారి ఆశ్చర్యపోయాడు. ప్రాచీనవీరులు యుద్ధాలు చేసిన ప్రదేశమూ, శ్మశానమూ ఆ మఠానికి సమీపంలోనే ఉన్నాయి. ఆ వీరుల ప్రేతాత్మలు తమ కథలను వినటానికి హెల్మీని రోజూ తీసుకుపోతూ ఉండాలి.

"నిన్ను తీసుకుపోయి పాడిస్తున్నవి దయ్యాలు. వాటితో స్నేహం చేశావంటే అవి నిన్ను సర్వనాశనం చేసేతీరుతాయి," అని మఠాధికారి హెల్మీతో అన్నాడు. హెల్మీ భయపడ్డాడు.

మఠాధికారి వాడికి ధైర్యం చెప్పి, "ఈసారి ఆ వ్యక్తి నీ కోసం వచ్చినప్పుడు నువ్వు పలకనే వద్దు," అని, వాడి శరీరం అంతటా మంత్రాక్షరాలు రాశాడు.

అయితే ఆయన హెల్మీ చెవుల మీద మంత్రాక్షరాలు రాయటం మరచిపోయాడు. అందుచేత హెల్మీ కోసం మరొకసారి వచ్చిన దయ్యానికి హెల్మీ శరీరంలో చెవులు తప్ప ఏమీ కనిపించలేదు. ఆ దయ్యం హెల్మీ చెవులు పట్టుకుని బలంగా లాగి, తెంచుకు పోయింది.

హెల్మీకి భరించరాని వేదన కలిగింది. కాని అబాధను సహించి, అతడు కిక్కురు మనకుండా వూరుకున్నాడు. మఠాధికారి హెచ్చరిక అతడికి బాగా గుర్తున్నది.

"దయ్యాల దర్బారులో పాడినందుకు నాకు లభించిన బహుమతి ఇదే," అనుకున్నాడు, హెల్మీ. ఆ తరవాత దయ్యాలు అతడి జోలికి రాలెదు.

హితవు మాటలు

కొలాపాల మనిషానికి రాజైన జయసిద్ధికి విజయు డనే కుమారుడుండేవాడు. అతను స్వతహాగా మంచి వీరధీర సాహసాలు గలవాడు. దానికి తోడు యుద్ధవిద్య లన్నిటిలోనూ గొప్ప ప్రావీణ్యం గడించాడు.

విజయుడికి ఎన్నెన్నో సాహసకృత్యాలు చేయాలని ఉండేది. కాని అతని వెంట అస్తమానమూ ఉండే అంగరక్షకులు అతనికి అవకాశం ఇచ్చేవారు కాదు. రాజుగారి చేత నియమించబడిన వాళ్ళు వున్నదే అతన్ని ఆపాయం నుంచి కాపాడటానికి.

విజయుడు పెద్దవాడై, యువరాజుగా అభిషేకం పొందే ముందు, ఒకసారి తమ రాజ్యమంతా పర్యటించాలన్న కోరిక వెలిబుచ్చాడు. తండ్రి దానికి అంగీకరించాడు.

“అవును. యువరాజువు కాబోతున్న నువు మన రాజ్యంలో ఎక్కడెక్కడ ఏమి చూసుకోవటం మంచిదే. ఎక్కడెక్కడ ఏమి సహజసంపద ఉన్నదీ, ఏ ప్రాంతాల ప్రజలు ఎలా బతుకుతున్నదీ చక్కగా గ్రహించు. నీ పర్యటనలో ముఖ్యంగా మూడు విషయాలు శ్రద్ధగా పాటించు. కొంచెంసేపు కూడా ఒంటిగా ప్రయాణించకు. విశ్రాంతి తీసుకున్న చోటని విడిచి బయలుదేరేటప్పుడు, ఒక్కసారి ఆ చోటును కలయజూసుకోకుండా ముందుకు వెళ్ళకు. మన అడవులలో ఎలుగుబంటు జాస్తిగా ఉంటాయి; వాటిని ఎన్నడూ ఎదిరించకు. నేల మీద నిశ్చలంగా పడుకున్న మనిషి జోలికి ఎలుగుబంటి ఎన్నడూ రాదు. అందుచేత ఎలుగుబంటు తటస్థపడినప్పుడు నీ పొరుషాన్ని కట్టిపెట్టి, చచ్చిపోయినట్టుగా నేల మీద బిగదీసుకుని పడుకో,” అన్నాడు విజయుడి తండ్రి.

విజయుడు ఈ రాజ్యపర్యటన ఒంటిగా, స్వేచ్ఛగా చేయాలనుకున్నాడు. కాని

రాజుగారు అతనికా స్వేచ్ఛ ఇవ్వక, ఇద్దరు సమర్థులైన భటులను అతని వెంట పంపాడు. ఇది విజయుడికి ఏమాత్రమూ నచ్చలేదు. తండ్రి చెప్పిన హతవాక్యాలు కూడా అతనికి నచ్చలేదు. అవి విరికివాళ్ళు పాటించేవిగా అతనికి తోచాయి.

తన ఇద్దరు అంగరక్షకులనూ వెంట బెట్టుకుని విజయుడు రెండు రోజులు ప్రయాణం చేసి ఒక అరణ్యాన్ని చేరుకున్నాడు. అంగరక్షకులు తనను అనుక్షణమూ కంటిని రెప్పల్లాగా కాపాడుతూ, వెన్నంటి రావటం అతనికి మహా చిరాకు కలిగిస్తున్నది.

అరణ్యంలో ప్రవేశించాక తనకు సాహస కృత్యాలు చేసే అవకాశాలు కొద్దిలుగా దొరుకుతాయని విజయుడు ఆశపడ్డాడు. కాని, అంగరక్షకులు అరణ్యంకుండా ప్రయాణించ వద్దనీ, చుట్టు తిరిగి పోదామనీ అతడికి చెప్పారు.

విజయుడికి మండిపోతున్నది. అతను వాళ్ళతో మంచిగా, "ఎడమపక్కగా చుట్టి పోతే బాగుంటుందో, కుడిపక్కగా చుట్టిపోతే బాగుంటుందో తెలుసుకోవటం అవసరం. మీరిద్దరూ చెరోపక్కా కొంతదూరం వెళ్ళి చూసిరండి. ఏ దారి బాగుంటే ఆ దారినే పోదాం. మీరు తిరిగి వచ్చేదాకా నేనిక్కడే ఉంటాను," అన్నాడు.

ఇద్దరు భటులూ చెరోకవైపు బయలుదేరారు. వాళ్ళను కనుమరుగు కానిచ్చి, "పీడ విరగడ అయింది!" అనుకుని, విజయుడు అరణ్యంలోకి ప్రవేశించి గబగబా ముందుకు సాగాడు.

అతనలా కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి ఒక పెద్దపులి గాండ్రిస్తూ అతని పైన దూకింది. అటువంటి అవకాశాల కోసమే తహతహలాడుతున్న విజయుడు ఉత్సాహంతో కత్తిదూసి, పెద్దపులితో హొరాహొరి పోరాడి, దాన్ని చంపేశాడు.

పులి చచ్చిపోయాక అతను ఒక చోట కూర్చుని, ఆయాసం తీర్చుకుంటూ, "ఇటు పంటి ప్రమాదా లెన్నివచ్చినా నేను అప లీలగా ఎదుర్కొనగలనుగదా. నా వెంట ఈ అంగరక్షికులేమిటి? నేను పొరువంటేని అడదాన్నయినట్టు!" అనుకున్నాడు.

అతను పేదదీరాక కూర్చున్న చోట నుంచి లేచి, ముందుకు సాగాడు. కొంత దూరం వెళ్ళాక అతనికి అరణ్యంలో అలి రిడి వినిపించింది. ఏదో అరణ్య స్వరాలయి ఉంటాయని అతను అప్రయత్నంగా కత్తి మీదికి చెయ్యి పోనిచ్చాడు. కాని కత్తి లేదు. దాన్ని అతను తాను విక్రాంతి తీసుకున్న

చోట పక్కన పెట్టుకుని కూర్చుని, అక్కడే పదిలి వచ్చేవాడు.

ఇంతలో గురగుర ధ్వనులు చేస్తూ ఎలుగుబంట్లు అతని కేసి రావటం కనిపించింది. రెండు ఎలుగుబంట్లున్నాయి. కత్తి ఉన్నా వాటితో ఒంటరిగా పోరటం కష్టమే. కత్తి లేదు కూడానూ. ఎలుగుబంట్ల మీద ప్రతాపం చూపవద్దనీ, అవి తటస్థపడితే నేల మీద చచ్చినట్టు పడుకోమనీ తండ్రి చెప్పిన హితవాక్యాలు విజయుడికి జ్ఞాపకం వచ్చాయి. అతను అలాగే నేల మీద విగ దీనుకుపోయి పడుకున్నాడు. ఎలుగుబంట్లు అతని జోలికి రాకుండా వెళ్ళిపోయాయి.

విజయుడు లేచి, తాను పులిని చంపిన చోటికి తిరిగి వెళ్ళి, తన కత్తిని తీసుకుని, అరణ్యంలో ముందుకు వెళ్ళే అలోచన కట్టిపెట్టి, తాను బయలుదేరిన చోటికే తిరిగి వెళ్ళాడు.

అక్కడ అతని అంగరక్షకులు లేరు. వాళ్ళు తిరిగి వచ్చి, రాజకుమారుణ్ణి కానక, అతని కోసం ఆ చుట్టుపట్ల వెతుకుతూ తిరుగుతున్నారు.

అప్పటికి మిట్టమధ్యాహ్నమయింది. ఆకలిదప్పలు అతన్ని బాధించసాగాయి. ఆ సమీపంలోనే అతనికి ఒక తోట, దాని మధ్య ఒక కొలనూ కనిపించాయి. కొలను చూడగానే అతనికి అందులో స్నానం చేయాలనిపించింది. అందుచేత అతను తన బట్టలు విప్పి ఒడ్డునపెట్టి, సుఖంగా స్నానం చేసి, తిరిగి ఒడ్డుకు ఎక్కినరికి అతని బట్టలు లేవు. అతను చుట్టూ చూశాడు, పైకి చూశాడు. చెట్ల మీద కోతులున్నాయి.

వాటి వద్ద అతని బట్టలున్నాయి. వాటిని అవి తిప్పి తిప్పి చూస్తూ, మధ్య మధ్య కొరికి కూడా చూస్తున్నాయి.

ఒంటరిగా ఉండనట్టయితే ఇలా జరిగేది కాదు. తండ్రి నిజం చెప్పాడు. తన భటులు వెంట ఉన్నట్టయితే కోతులు ఆ బట్టలను ఎత్తుకుపోయి ఉండవు.

చేసేదిలేక విజయుడు రాళ్ళు తీసుకుని కోతులను కొట్టాడు. అవి బట్టలను అతని కేసి విసిరాయి.

బట్టలైతే దొరికాయిగాని, అవి చీలికలూ, వాలికలూ అయి ఉన్నాయి. అతను వాటినే ధరించవలసి వచ్చింది.

ఇంతలోనే అతని అంగరక్షకులు కూడా వచ్చి అతన్ని చేరుకున్నారు.

ఆటుతరవాత విజయుడు తన తండ్రి చెప్పిన హతవులను తూచా తప్పకుండా పాటిస్తూ ఎలాంటి ప్రమాదాలకూ గురి కాకుండా రాజ్యపర్యటన ముగించుకున్నాడు.

కట్నం

పూర్వం కాంచీపురంలో విశ్వగుప్తు డనే వైశ్యుడికి గుణవతి అనే భార్య, నలుగురు కొడుకులూ ఉండేవారు. ఒకప్పుడు వారి వంశం చాలా సంపన్నమైనది. కాచి రాను రాను వారి సంపద అంకా తరిగిపోయింది. అందుచేత విశ్వగుప్తుడి కుమారులు అందరి లాగే స్వార్థితం మీద బతకవలసిన స్థితిలో ఉన్నారు. వారిలో పెద్దవాడు రామగుప్తుడు మాత్రమే బుద్ధిమంతుడు, మిగిలిన ముగ్గురూ పట్టి అప్రయోజకులు.

కొడుకులు ఇంకా చిన్నవాళ్ళుగా ఉండగానే విశ్వగుప్తుడు చనిపోయాడు. తరవాత గుణవతే పిల్లలను పెంచి పెద్దచేసింది. రామగుప్తుడికి తగిన కన్యను తెచ్చి గుణవతే పెళ్ళి చేసింది. ఎందుకైనా పనికివచ్చేది రామగుప్తుడే నని ఆమెకు తెలుసు.

కొద్దికాలానికి రామగుప్తుడికి ఒక కుమార్తె కలిగింది. ఆ పిల్లకు వసుమతి అని పేరు

పెట్టుకున్నారు. వసుమతి చిన్న పిల్లగా ఉండగానే గుణవతికి జబ్బు చేసింది. మందు లేమీ పనిచెయ్యలేదు. అందుచేత ఆమె తనకు కాలం సమీపించిందనుకుని, తన పెద్ద కొడుకు కోసం కబురు చేసింది. రామగుప్తుడు తల్లి పద్ధకు వచ్చాడు. తమ అన్న కోసం తల్లి కబురు చేసిన సంగతి రామగుప్తుడి తమ్ముళ్ళకు తెలిసింది. తమ తల్లి ఎక్కడో డబ్బు దాచి ఉంచిందని, ఆ రహస్యం తమ అన్నతో చెప్పబోతున్నదని అనుమానించి, వాళ్ళు కూడా వచ్చి, చాటున పొంచి ఉండి, తమ తల్లి తమ అన్నతో చెప్పే మాటలన్నీ ఆలకించారు.

రామగుప్తుణ్ణి మంచం మీద కూర్చోమని గుణవతి ఆతనితో, "నాయనా, మన ఇంట్లో దేవుడిపితం కింద రాగిచెంబులలో బంగారు నాణాలున్నాయి. కాని వాటిని తాకరాదు. అదివరకు మన వంశంలో కొందరు వాటిని

తవ్వ తీయ ప్రయత్నించారు. వాళ్ళు వాటిని తీయలేకపోగా, దారుణమైన అపాయాలకు గురి అయ్యారు. అందుచేత నువ్వెన్నడూ వాటి జోలికి వెళ్ళకు. అయితే వాటిని గురించి నీ తరవాత తరంవాళ్ళకు చెప్పి, వాళ్ళనుకూడా ఇలాగే హెచ్చరించే బాధ్యత నీ పైన ఉన్నది,” అని చెప్పింది.

“అసలు ఆ చెంబులను అక్కడ దాచిన దెవరు? నీకు తెలుసా, అమ్మా?” అని రామగుప్తుడు అడిగాడు.

“వినాదో మన వంశానికి చెందిన ఆవిడే చనిపోతూ, వాటిని అక్కడ పాతిపెట్టి, ‘నేను మళ్ళీ పుట్టి వీటిని తీసుకుంటాను.’

అందాకా వీటిని ఎవరూ తాకటానికి వీల్లేదు. తాకితే నాశనమైపోతారు,’ అన్నదట,” అని గుణవతి చెప్పింది. తరవాత కొద్దిసేపటికే ఆమె కన్నుమూసింది.

తల్లి మాటలను విన్న రామగుప్తుడి తమ్ములు, తమ తల్లి పరిస్థితిని కూడా లక్ష్మి పెట్టక, గునపం తీసుకు వెళ్ళి, దేవుడి పీఠాన్ని కొలగించి, దాని కింద తవ్వారు. కొద్ది లోతున అయిదు రాగిచెంబులూ, వాటి నుంచి బంగారుమాడలూ ఉన్నాయి. చెంబుల మెడలకు ఒక బంగారుతీగ మెలి చుట్టి ఉన్నది.

వాళ్ళు చేసేపని చూసి రామగుప్తుడు వారిని వారించటానికి ప్రయత్నించాడు, కాని వాళ్ళు అతన్ని లక్ష్మిపెట్టలేదు. అతని తమ్ముళ్ళలో పెద్దవాడు చెంబులను పైకి తీయబోయాడు. కాని అవి కొంచెం కూడా కదలలేదు. పైగా వాడు ఆ క్షణంలోనే నెత్తురు కక్కుకుని పడిపోయాడు. అది చూసి మిగిలిన ఇద్దరూ పారిపోయారు.

రామగుప్తుడు ఆ చెంబుల మీద తిరిగి మట్టికప్పి, దేవుడి పీఠాన్ని యథాస్థానంలో ఉంచాడు.

ఏళ్ళు గడిచిపోయాయి. పసుమతి పెద్ద దయింది. ఆమె అపురూప లావణ్యవతిగా

తయారయింది. రామగుప్తుడు తన కుమార్తెకు తగిన వరుడి కోసం వెతకటం ఆరంభించాడు. నిజంగా వసుమతికి తగిన వరుణ్ణి సంపాదించాలంటే కట్టుం కింద చాలా ఇవ్వాలి. కాని రామగుప్తుడి వద్ద అంత ధనం లేదు.

ఒకనాడు వసుమతి నీళ్ళు తేవటానికి కంపానడికి వెళ్ళి, అక్కడ ఒక యువకుణ్ణి చూసింది. అతను గుర్రంమీద నవారీ అయి వస్తున్నాడు. అతన్ని చూసి వసుమతి, "ఎంత అందంగా ఉన్నాడు!" అనుకున్నది.

అదేసమయంలో ఆ యువకుడు కూడా ఆమెను చూసి, "ఎంత అందంగా ఉన్నది!" అనుకున్నాడు.

ఆ యువకుడి పేరు భానుగుప్తుడు. అతని తండ్రి ప్రసన్నగుప్తుడు కాంచీపురంలోని గొప్ప ధనికులలో ఒకడు. దానికి తోడు ఆయన పరమ లోభి. తన కొడుక్కు వెయ్యిమాడలు కట్టుం ఇస్తేనే గాని పెళ్ళి చెయ్యనని అంటూ వస్తున్నాడు.

నదీ తీరాన వసుమతిని భానుగుప్తుడు తరుచు కలుసుకుంటున్నాడు. వారి మధ్య స్నేహభావం ఏర్పడ్డది. వసుమతిని పెళ్ళాదాలని తనకు కోరిక ఉన్నట్టు భానుగుప్తుడు ఒకసారి బయట పెట్టాడు.

ఆ రోజే వసుమతి ఈ మాట తన తండ్రికి తెలిపింది. రామగుప్తుడు ప్రసన్నగుప్తుడి వద్దకు వెళ్ళి, "మా కుమార్తెను మీ అబ్బాయికి చేసుకొండి. వాళ్ళు ఒకరి కొకరు ఎంతైనా తగి ఉంటారు," అన్నాడు.

"మా వాడికి వెయ్యి బంగారు మాడలు కట్టుం ఇచ్చే మాటుంటే పెళ్ళి సంగతి మాట్లాడండి, లేకపోతే ఆ మాటే ఎత్తవద్దు," అన్నాడు ప్రసన్నగుప్తుడు. రామగుప్తుడు హతాశుడై ఇంటికి తిరిగి వచ్చి తన కుమార్తెకు జరిగినది చెప్పాడు.

ఆ రాత్రి వసుమతికి కలలో రాగి చెంబులూ, వాటి నుంచా ఉన్న బంగారు

మాడలూ కనిపించాయి. అవి దేవుడి పీఠం కింద ఉన్నట్టు ఆమె చూసింది. కాని ఆ కలను ఆమె అంతగా పట్టించుకో లేదు. అయితే అదే కల ప్రతి రాత్రి రాసాగింది. అందుచేత ఆమె ఒకనాడు తన తండ్రితో, "నాన్నా, దేవుడి పీఠం కింద అయిదు రాగి చెంబులలో బంగారు మాడలున్నట్టు నాకు రోజూ కల వస్తున్నది. ఇది నిజమా?" అని అడిగింది.

ఆ మాట విని రామగుప్తుడు అదురు కుని, "అమ్మా, నువ్వు కలలో చూసిన చెంబులు నిజమే గాని, వాటిని మరిచిపో. వాటిని తాకిన వాళ్లు సర్వనాశనమయి పోతారు," అంటూ తనకు తన తల్లి చెప్పినదీ, తన కళ్ళ ఎదట తన తమ్ముడు రక్తం కక్కుకున్నదీ వివరించి చెప్పాడు.

తండ్రి చెప్పిన విషయాలను గురించి వసుమతి దీర్ఘంగా ఆలోచించి, ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. తాను భానుగుప్తుణ్ణి

పెళ్ళాడ లేకపోతే తన జీవితమే గాక, భానుగుప్తుడి జీవితం కూడా భ్రష్టవుతుందని ఆమెకు తోచింది. అంతకంటే ఆ రాగి చెంబులలో ఉండే బంగారు మాడల కోసం ప్రయత్నించి తాను ఒక్కతే శీఘ్రంగా దుర్మరణం పొందటం మేలు.

ఇలా అనుకుని వసుమతి, తండ్రి ఎంత లబలబలాడుతున్నా ఆగక, గునపం తీసుకుని, దేవుడి పీఠం కింద తవ్వి, దాని కింద ఉన్న రాగిచెంబులను అవలీలగా పైకి తీసింది. రామగుప్తుడు నిర్ఘాంతపోయాడు.

ఒక్కొక్క చెంబులోనూ అయిదు వందల మాడలున్నాయి. మొత్తం రెండున్నరవేల మాడలు! అవి వసుమతి సొమ్మే అయి ఉండాలి.

రామగుప్తుడు తన కుమార్తెకు భానుగుప్తుడితో పెళ్ళి నిశ్చయించటమే గాక, కట్నం కింద వెయ్యి మాడలూ యిచ్చి, పెళ్ళి మహా వైభవంగా చేశాడు.

పోటీ పరీక్ష

అంగదేశపు యువరాజు జయదేవుడు యుద్ధవిద్యలలో అరితేరినవాడు. అతని వెంట అతని ఈడువాళ్ళు ఏడెనిమిదిమంది అస్తమానమూ ఉంటూ ఉండేవాళ్ళు. వారందరూ మంచి యోధులే. జయదేవుడు వారిని వెంటబెట్టుకుని వేటకు వెళ్ళేవాడు. లేదా యుద్ధవిద్యలలో పోటీలు జరిపేవాడు. రాత్రిపూట వారితో విందులావగించేవాడు.

ఒక వెన్నెలరాత్రి అందరూ విందు చేసుకుంటుండగా జయదేవుడు, "నాకు తగిన రాజకుమార్తె దొరికితే పెళ్ళాడదామనుకుంటున్నాను. గొప్ప సౌందర్యపతి, సోలగ్యపతి అయిన రాజకుమార్తె ఎక్కడ లభించేదీ మీలో ఎవరన్నా చెప్పగలరా?" అని తన అనుచరులను అడిగాడు.

ఎవరూ మాట్లాడలేదు, కాని విక్రముడనేవాడు యువరాజుకు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు:

"నాయకా, మణిపురరాజుకు ఇద్దరు కుమార్తెలున్నారు. పెద్ద కుమార్తె లీలావతి యుద్ధవిద్యలలో అరితేరినది. ఆమె ఇంటి పట్టున ఉండదు. ఎప్పుడూ గుర్రం ఎక్కి తిరుగుతూ ఉంటుంది, అరణ్యాలలో మృగాలను వేటాడుతూ ఉంటుంది, కొండలలో దొంగల ముఠాలను చిల్చిచెండాడుతూ ఉంటుంది. మణిపుర రాజు రెండో కుమార్తె లక్ష్మణ చాలా అందమైనది. కళలలో ప్రావీణ్యం గలది. ఆమె స్వభావం చాలా సుకుమారమైనది, హృదయం సున్నితమైనది. ఆమె అన్నివిధాలా మీకు తగిన భార్య అవుతుంది."

"అలా అయితే, కోరినంత బలాన్ని వెంట తీసుకుని వెళ్ళి, సామ్రాజ్యపాలనలో ఏదీ అవసరమైతే అది ప్రయోగించి ఆ లక్ష్మణును యిక్కడికి తీసుకురా!" అన్నాడు జయదేవుడు.

"నా వెంట బలాలు అవనరం లేదు. మరొక యోధుణ్ణి తోడుగా పంపండి, చాలు. మణిపుర రాజు దగ్గర ఉండే భటుల శార్యపరాక్రమాలు నాకు తెలిసినవే. వే నా రాజు కొలువులో మూడేళ్ళు పని చేసి ఇక్కడికి వచ్చాను," అన్నాడు విక్రముడు.

నిజానికి విక్రముడు చాలా గొప్ప యోధుడు. జయదేవుడి పరివారంలో అతన్ని మించగలవాడు మరెవడూ లేడు. అతని పరాక్రమం ఎంత విశ్వసనీయమైనదో, అతని మాట కూడా అంత నమ్మదగినదే. అందు చేత జయదేవుడు విక్రముడితో, "విభూతిని వెంటబెట్టుకు వెళ్ళు," అన్నాడు.

విభూతి విక్రముడికి నిదలాటివాడు, ఎప్పుడూ విక్రముణ్ణి అంటి పెట్టుకు తిరిగే వాడు. ఇద్దరూ గుర్రా లెక్కి, చారి వెంట కబుర్లు చెప్పకుంటూ, మణిపురం చేరారు.

మణిపురరాజు తన పాత భృత్యుడైన విక్రముడి పట్ల చాలా అదరణ చూపి, "ఏమోయ్, ఇలా వచ్చావు? మళ్ళీ మా కొలువులో చేరకావా ఏమిటి?" అని చలోక్తిగా అడిగాడు.

"లేదు, మహారాజా. నేను పెళ్ళి పని మీద వచ్చాను. మా యువరాజుగారైన జయదేవుడు మీ రెండో కుమార్తెను, లక్ష్మిణును, పెళ్ళాడగరి, నన్ను పంపారు," అన్నాడు విక్రముడు.

రాజుకు పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది.

"దుర్మార్గుడా, మూడేళ్ళు నా ఉచ్చతిని అంత ద్రోహంగా మాట్లాడకావా? లీలావతి అవివాహిత అయి ఉండగా లక్ష్మిణ పెళ్లి ప్రస్తావన తీసుకురావటం లీలావతికి, నాకూ ఎంత అవమానం!... ఎవడ్రా అక్కడ? ఈ దుర్మార్గుణ్ణి తీసుకుపోయి చీకటికొట్టులో వదేయ్యండి," అని రాజు ఆవేశంతో అరిచాడు.

కొండరు భటులు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. కాని అప్పటికే విక్రముడు తన

కత్తి దూసి నిలబడి ఉండి, "చాపదలచిన వాళ్ళు రండి," అన్నాడు.

రాజభటులు విక్రముణ్ణి చూస్తూనే కొయ్యబారి పోయారు. వాళ్ళకు అతని ప్రతాపం బాగా తెలిసినదే.

మణిపురరాజు పరిస్థితి గ్రహించి వెంటనే కాళ్ళబేరానికి వచ్చాడు.

"ఆగ్రహించకు, విక్రమా! మీ యువ రాజు లక్ష్మణుని పెళ్ళాడగరిత చేసే దేమున్నది? ఆమెను నీ వెంట పంపుతాను. శాంతించు," అన్నాడాయన. విక్రముడి కత్తి మొన ఆయన గుండెకు జానెడు ఎడంలో ఉన్నది.

రాజు అన్నమాట నిలబెట్టుకుని, వెంటనే లక్ష్మణును ప్రయాణానికి ఆయత్తం చేశాడు. ఆమె మరొక గుర్రం మీద ఎక్కి విభూతి, విక్రముల వెంట బయలుదేరింది.

మధ్యదారిలో చీకటి పడింది. ఆ రాత్రికి వాళ్ళు ఒక చాపడిలో పడుకున్నారు. మధ్యలో రాజకుమార్తెను పడుకోనిచ్చి, ఇద్దరు యోధులూ ఆమెకు రెండు పక్కలా, కత్తులూ, ఈటెలూ పక్కనే ఉంచుకుని పడుకున్నారు.

ఒక రాత్రివేళ విక్రముడికి నిద్రాభంగమయింది. అతను చివాలను లేచి కూర్చుని అలకించాడు. అతి వేగంగా పరిగెత్తే గుర్రపు

దెక్కల చప్పుడు చావడిని సమీపిస్తున్నట్టు అతనికి తోచింది. అతను వెంటనే బయటికి సాయుధుడై వచ్చాడు. ఎవరో యోధుడు కపచమూ, శిరస్రాణమూ ధరించి, చేత ఈటె వట్టుకుని కరచేగంతో తన కేసే వస్త్రాం డటం అతనికి కనబడింది.

ఆ యోధుడు సమీపంలోకి వచ్చి గుర్రాన్ని ఆపగానే విక్రముడు, "నీ ప్రాణాలు తీసే ముందు ను వ్యవరో చెప్ప. నా మీదికి ఒంటరిగా వచ్చే గుండె దైర్యంగల యోధుడు మణిపురంలో ఉన్నట్టు నే నింతవరకూ వినలేదు," అంటూ తన ఈటెతో ఆ వ్యక్తి శిరస్రాణాన్ని ఎగదోళాడు.

"మూడేళ్ళపాటు నన్ను రోజూ చూసి కూడా ఇంతలోనే మరిచావా?" అన్నది స్త్రీ కంఠం.

విక్రముడు నివ్వెరపోయి, "లీలావతి దేవి! ఏమిటిది? ఈ ఆర్థరాత్రి—" అంటూ తడుపుకున్నాడు.

లీలావతి గుర్రం మీది నుంచి దిగుతూ, "నాకు పెళ్లి కాకుండా లక్షణ ఒక్కటైతే పెళ్లి చేద్దామనుకున్నావా? ఎంత అధర్మ పరుడివి! నా పెళ్లి కూడా నీ చేతి మీదిగానే జరగనీ!" అన్నది.

"వరుణ్ణి ఎక్కడి నుంచి తెచ్చిది?" అన్నాడు విక్రముడు, మరింత ఆశ్చర్యంతో.

"నువ్వే నన్ను పెళ్ళాడు. నువ్వు నన్ను అడిగినట్టుయితే వినాడైనా నిన్ను పెళ్ళాడే దాన్ని. నువ్వు అడగలేదు. అందుచేత నేనే నిన్ను అడుగుతున్నాను," అన్నది లీలావతి.

"అంతకన్న అదృష్టమా, లీలావతీదేవి? తప్పక పెళ్లాడతాను," అన్నాడు విక్రముడు.

తెల్లవారకమునుపే ఇద్దరు యోధులూ, ఇద్దరు రాజకుమార్తెలూ బయలుదేరి తమ నగరాన్ని చేరుకున్నారు.

బయలుదేవుడు లక్షణను చూసి పరమా నంద భరితుడయ్యాడు. కాని విక్రముడు

లీలావతిని పెళ్ళాడి తనకు తోడల్లుడు కాబోతున్నాడని తెలిసి అతని ఆతిథ్యం దెబ్బ తిన్నది.

"నువు నా వదినెగారిని పెళ్ళాడటానికి నేను ఒప్పును. ఆమె కూడా నాతో నమానుడైన వాణ్ణి పెళ్ళాడటం విధి," అన్నాడు జయదేవుడు.

కాను చేసిన ఉపకారానికి యువరాజు ఈ విధంగా కృతజ్ఞత చూపటం విక్రముడికి బాధ కలిగించింది. అతను జయదేవుడితో, "నేను లీలావతిదేవిని పెళ్ళాడటం లేదు, యువరాజా. ఆమె నన్ను పెళ్ళాడుతున్నది. ఆమె కొరిక మీదనే నే నామెను పెళ్ళాడబోతున్నాను," అన్నాడు.

జయదేవుడు లీలావతితో, మరెవరినైనా భర్తగా ఎన్నుకోమన్నాడు.

"విక్రముణ్ణి మించగల యోధులుంటే పెళ్ళాడటానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు," అన్నది లీలావతి.

జయదేవుడు పోటీపరీక్ష నిర్వహించేవాడు. పోటీ ఏ విధంగా జరగవలసినదీ లీలావతి నిర్ణయించింది.

ఒక వదునైన కత్తిని ఒకచోట నిలుపుగా పాతారు. ఇరవై అంగుల దూరాన్నుంచి విక్రముడు ములికి లేని బాణాన్ని కత్తి కేసి కొట్టాడు. బాణం రెండు చీలికలయింది. రెండూ ఒకే ప్రమాణంలో ఉన్నాయి.

ఇదే పని చెయ్యటానికి జయదేవుడి పరివారంలోని యోధులందరూ ప్రయత్నించారు. ఒక్కడు కూడా బాణాన్ని చీల్చలేక పోయాడు.

జయదేవుడు లీలావతి విక్రముల పెళ్లికి ఒప్పుకోక తప్పలేదు. కాని విక్రముడు పెళ్లి అయిన కొద్ది రోజులకే తన భార్యతోనూ మణిపురానికి తిరిగి వెళ్లిపోయాడు. మణిపురరాజు అతన్ని సేనాపతిని చేశాడు. కాలక్రమాన మణిపుర సంహారం విక్రముడికే దక్కింది.

రోగానికి తగిన చికిత్స

పూర్వం కాశ్మీరదేశంలో హిమబిందు అనే మహావంధికు డుండేవాడు. ఆయన అరవై నాలుగు ఏడ్యలలోనూ ఆరితేరినవాడు. ఆయన దగ్గర శిష్యులుగా చేరి చదువుకున్న వారిలో అన్ని ఏడ్యలవారూ ఉన్నారు. అయినప్పటికీ జ్యోతిషంలో ఆయనకు సాటి లేని పెరుండేది. ఆ కారణంచేత ఆయనకు ఆస్థానంలోనూ, ప్రజలలోనూ గొప్ప పలుకుబడి, మర్యాదా ఉండేది. దేశంలో ఇంకా ఎందరో గొప్ప పండితు లున్నప్పటికీ, వారంతా హిమబిందు ముందు ఏమాత్రమూ రాణించేవారు కారు. అందుచేత వారికి ఆయన మీద చాలా ఉర్వగా ఉండేది.

కాశ్మీరు రాజు మందమతి. ఆతనికి కాస్త తలతిక్క కూడా ఉండేది. చెప్పుడు మాటలు విని అప్పుడప్పుడూ అవివేకపు పనులు చేసేవాడు. హిమబిందు అంటే గట్టిని పండితులందరూ ఒకసారి కూడ

బలుక్కుని రాజు వద్దకు వెళ్ళి, "మహారాజా, ఈ హిమబిందుతో చావెచ్చిపడింది. తనకు తెలియని కాస్తం లేదని లోకాన్ని నమ్మించాడు. ఎవడైనా, తాను హిమబిందు శిష్యుడినంటే చాలు, వాడికి బ్రహ్మరథం పడుతున్నది లోకం," అంటూ అంతులేని చాడీలు చెప్పారు.

ఇదంతా విన్నమీదట రాజుకు హిమబిందును పరీక్షించా లనిపించింది. ఆతనికి ఎలాంటి పరీక్ష పెట్టాలో, అది కూడా పండితులే చెప్పారు.

మర్నాడు రాజు హిమబిందును తన దర్బారుకు పిలిపించి, ముగ్గురు వ్యక్తులను హిమబిందుకు చూపించాడు. వారిలో ఒకడు వెర్రిబాగులవాడు. రెండవవాడు జన్నతః చెవిటి, మూగ కూడా. మూడవది స్త్రీ. ఆమె పుట్టు గుడ్డిది. మొదటివాణ్ణి పండితుణ్ణి గిట్టని పండితులందరూ ఒకసారి కూడ చెయ్యమని, రెండవవాడికి మూగతనమూ,

చెప్పుడూ పొగొట్టమనీ, మూడవదాన్ని నాట్య
గత్తెనుగా తయారుచెయ్యమనీ రాజు
హిమబిందును ఆదేశించాడు.

రాజుగారి మాటలు విని హిమబిందు
నిర్భాంతపోయాడు.

"ఈ మూడుపనులూ చెయ్యటానికి ఎంత
కాలం పడుతుంది?" అని రాజు హిమ
బిందును అడిగాడు.

"మూడు మాసాలకు తక్కువ పట్టదను
కుంటాను," అన్నాడు హిమబిందు.

"మూడు మాసాలు చాలునా?"
అన్నాడు రాజు అశ్చర్యంతో.

"చాలు, మహారాజా. ఒక నెలపాటు
వీరి హస్తరేఖలూ, లలాటరేఖలూ, గ్రహాల
బలాబలాలూ పరీక్షించాలి. అటుపైన శిక్షణ
కైనా, చికిత్సకైనా రెండుమాసాలు చాలు,"
అన్నాడు హిమబిందు.

"సరే. మూడునెలల అనంతరం తనివెం
చండి. అప్పటికి ఈ మూడు పనులూ
పూర్తికాని పక్షంలో మీకు దేశవిహిష్కరణ
జరుగుతుంది. ఆ సంగతి గుర్తుంచుకోండి,"
అన్నాడు రాజు.

ఒక నెల గడిచాక హిమబిందు ఆ ముగ్గు
రినీ నెంటు బెట్టుకుని రాజుగారి దర్బారుకు
హాజరయ్యాడు.

"వీళ్ళ హస్తరేఖలూ, లలాట రేఖలూ,
పరీక్షించారా?" అని రాజు అయన్ని అడిగాడు.

"పరీక్షించాను, మహారాజా. వాటిలో
ఒక్కటి కూడా వీళ్ళకు అనుకూలంగా
లేదు. ముఖ్యంగా గ్రహాలు అనుకూలించ
నప్పుడు నా ప్రయత్నం ఎందుకూ పనికి
రాదు," అన్నాడు హిమబిందు.

"అయితే మీరు ఓడిపోయినట్టేనా?"
అని రాజు అడిగాడు.

"నేను ఓడి పోనవసరం లేదు. మంత్ర
తంత్ర శాస్త్రాలలో గ్రహగతులను తప్పించే
ప్రక్రియలు లేకపోలేదు. అలాటి పనులు
మన మహర్షులు అనేకసార్లు చేశారు.

లలాట రేఖలను కూడా అవలీలగా మార్చ వచ్చు. సత్యమంతుడి లలాట లిఖితాన్ని సావిత్రి మార్చలేదా? తమ సెలవైతే నేను మహాప్రళయం ప్రారంభించి గ్రహగతులను మార్చేస్తాను," అన్నాడు హిమమందు.

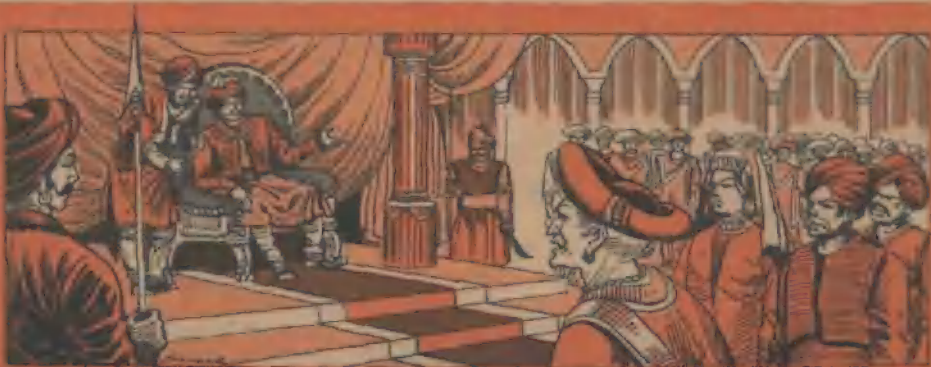
"గ్రహగతులు మార్చటానికి నా అనుమతి దేనికి?" అన్నాడు రాజు.

"ఇది అంత శక్తికైన విషయం కాదు. నేను గ్రహగతులను మార్చే ప్రళయం పరి సమాప్తి అయేలోగా వెయ్యిమంది సుక్షత్రియ యువకులనూ, వెయ్యి మేలు జాతి గోవు లనూ బలి ఇచ్చి గ్రహకాంతి చేయవలసి ఉంటుంది. అంతకన్న కూడా గొప్ప ప్రమాదం ఒకటి ఉన్నది. తమ లాటి గొప్ప జాతకులకు ఉచ్చలో ఉండి, కాపాడుకున్న గ్రహాలు తమ గతులు మారినాక నిజలో పడి, దారుణమైన కష్ట సస్థాలను కలిగించ వచ్చు. ఈ మహాసభలో ఎందరో అదృష్ట జాతకులున్నారు. వారంతా ఆమోదించి

నట్టయితే నా ప్రతాన్ని ఇవాళే ప్రారం భిస్తాను," అన్నాడు హిమమందు.

ఈ మాటలు వినిగానే రాజుకు కాళ్ళూ, చేతులూ చల్ల బిడ్డాయి. సభలో చాలా మందికి దడ పుట్టుకొచ్చింది. హిమమందు అసాధారణ శక్తి మంతుడన్న సమ్మతం అందరికీ ఉన్నది. ఆయన జాతకాలు చూసి కోటిశ్వురులు వికారులై పోకారని చెబితే అక్షరాలా జరిగింది. ఆయన వైద్యం చేస్తే చావటానికి సిద్ధంగా ఉన్న వాళ్ళు లేచి తిరిగారు. అందుచేత ఆయన నేటిమాటంటే అందరికీ గురి.

మంత్రి రాజు చెవిలో ఏదో తూదాడు. రాజు హిమమందు కేసి తిరిగి, "సరే, అయితే ప్రస్తుతానికి ఈ ముగ్గురినీ వాళ్ళ గ్రహవా రానికి వదిలియ్యండి," అన్నాడు. తరవాత ఆయన అనవాయితి ప్రకారం హిమమందుకు కాసుకలు ఇచ్చి, ఆయన మీద చాడీలు చెప్పిన వారిని దేశం నుంచి పంపేశాడు.

బయటపడని నేరం

మాహిష్మతిపురానికి మహిధవుడు రాజు. అతని భార్య సౌరభ. భార్య అంటే రాజుకు ఎంతో అభిమానం. ఆమె మనసు ఏ మాత్రం నొచ్చుకున్నా అతను అమితంగా బాధపడేవాడు. అందుచేత అతను ఆమె మనసు కష్ట పెట్టే పనులు జరగకుండా చాలా జాగ్రత్త పడేవాడు. ఒకనెళ్ళ ఏ కారణం చేతనన్నా తన మనసుకు బాధ కలిగినా, సౌరభ ఆ విషయాన్ని తన భర్తకు తెలియ నిచ్చేది కాదు.

మాహిష్మతి నగరానికి సమీపంలోనే అశ్వముఖ మనే చిన్న కొండ ఉన్నది. ఆ కొండ మీది ప్రకృతి దృశ్యాలు ఎంతో సుందరంగానూ, అనందదాయకంగానూ ఉండేవి. అందుచేత రాజు తరచు అక్కడికి వాహ్యాలి వెళ్ళేవాడు. ఆ ప్రదేశం ఎంత మనోహరంగా ఉండేదంటే, గంధర్వులూ, భేదరులూ, కిన్నరులూ, కింపురుషులూ

తరుచుగా ఆ కొండ మీద దిగి విహారాలు చేస్తూండేవాళ్ళు.

అలా విహారం చెయ్యటానికి అశ్వముఖం మీదికి వచ్చిన ఒక గంధర్వస్త్రీ అక్కడ మహిధవుణ్ణి చూసి మోహించింది. ఆమె అతని ఎదట ప్రత్యక్షమై, తా నెవరో తెలుపుకుని, కొంతకాలం తనను భార్యగా ఏలుకోమని అతన్ని వేడుకున్నది. కాని సౌరభకు నవతని తెచ్చి పెట్టటం ఇష్టంలేక రాజు గంధర్వస్త్రీ కోరికను నిరాకరించి, తన నగరానికి వెళ్లిపోయాడు.

రాజుకు సౌరభ పట్ల అంతటి గౌరవం ఉన్నప్పటికీ, అతను మరొక భార్యను చేసుకోక తప్పలేదు. అది ఎలా జరిగిందంటే,

రాజు సౌరభతో పడేళ్ళు కాపరం చేసినా కూడా వారికి సంఖాసం లేదు, కలిగే సూచనలైనా లేకపోయాయి. రాజ్యానికి మరొక నాథుడు కావాలి, రాజవంశం నిలవటానికి

వారసుడు కావాలి. మంత్రులు మొదలైన వారు రాజును మరొక భార్యను చేసుకోమని నూచనలు ఇస్తూనే ఉన్నారు, కాని రాజు వాటిని లక్ష్యపెట్టలేదు. చివరకు వాళ్ళు ఈ విషయమై పట్టుబట్టారు. రాజు మరొక భార్యను చేసుకోక పోవటానికి కారణం సారథేనని వాళ్ళకు తెలుసు. గతక ఆమెతో కూడా గట్టిగా చెప్పారు.

“సంతానం కోసం నన్ను మళ్ళీ పెళ్ళాడమని మంత్రులు చాలా వేధిస్తున్నారు,” అని రాజు సారథితో అన్నాడు.

“వాళ్లు మన మంచికోరే చెబుతున్నారు. వాళ్లు చెప్పినట్టే చెయ్యండి. నా కోసం

పంశం అంతరింప జేసుకోకండి. నాకు పంశ నిర్మూలని అనే అపఖ్యాతి కూడా వచ్చేస్తున్నది,” అన్నది సారథి.

రాజు సరేననటం వ్యవధిగా మంత్రులు అతనికి కుంతల రాజకుమార్తె అయిన పయస్వినిని తెచ్చి పెళ్ళిచేశారు.

పడేళ్ళపాటు తన భర్త నెత్తిమీది దేవతలాగా జీవించిన సారథకు చాలా మనఃశ్లక్షం కలిగింది. కాని ఆమె దాన్ని తనలోనే అణచుకున్నది.

అయితే పయస్విని గవర్నవతి అయి, వివాహం జరిగిన ఏడాదికల్లా మగపిల్లవాణ్ణి కన్నది. దానితో సారథకు సరకంలో పడి పోయినట్టయింది. పయస్విని భావి రాజమాత. సారథకు ఎలాటి భవిష్యత్తూ లేదు.

సారథకు మరిసోతున్నట్టయింది. పయస్వినిని తన భర్త పెళ్ళాడిన ప్రయోజనం నిర్ధించింది. ఇంక ఆమె తన కడ్డంగా దేనికి? రాజు ఆమెను వదిలేయ్యవచ్చు. కాని అందుకు ఎవరూ ఒప్పుకోరు. అందుచేత పయస్విని చచ్చిపోవాలని సారథ నిశ్చయించుకున్నది. ఆమెకు యుక్తాయుక్త విచక్షణ కూడా పోయింది. పయస్విని ఇంకా బాలింతరాలుగా ఉండగానే, ఒక నాటి రాత్రి సారథ ఆమెకు పొలలో విషం

కలిపి తాగించింది. పయస్విని ఆ పాలు తాగి మరణించింది.

పయస్విని చనిపోయాక సౌరభకు పూనకం దిగిపోయినట్లయింది. తాను చేసిన పని కిరాతకమైనదనీ, తన నవరిని హత్య చేసి తన భర్తతో ఏమీ జరగనట్లు నులించడం తనకు సాధ్యమయే పని కాదనీ గ్రహించి, సౌరభ అత్తహత్య చేసుకొన నిశ్చయించింది. ఆమె అర్ధరాత్రివేళ రాజ భవనం మీదై మీదికి వెళ్ళి అక్కడి నుంచి గింద పడబోయింది.

కాని ఎవరో ఆమెను వెనక నుంచి పట్టు కుని ఆపారు. సౌరభ కంగారుపడి వెనక్కు తిరిగి చూస్తే, పయస్విని! పయస్విని దయ్యమై వచ్చిందనుకుని సౌరభ భయంతో కొయ్యబారి పోయింది. దయ్యం అయితే తనను ఎందుకు కాపాడుతున్నదీ సౌరభకు అర్థం కాలేదు.

"భయపడకు, అక్కా. నేను చావలేదు. నాకు చావు లేదు. నువ్వు నాకు విషం ఇచ్చిన మాట నే నెవరికీ చెప్పనులే. ఎప్పటి లాగే సంతోషంగా ఉందాం, రా!" అన్నది పయస్విని.

సౌరభ విచారమంతా పోయింది. ఆమె మనస్సు తేలికన పడింది. తాను చేసిన

పారపాటుకు వచ్చాల్సిన పడుతున్నదానిలాగా ఆమె పయస్వినిని రాజు కన్న కూడా హెచ్చు ఆదరంతో చూడసాగింది. ఆమె రాజు ప్రేమ కోసం అర్రులు చాచటం మానేసింది కూడా.

రాజుకు కూడా పయస్విని మీద మమకారం పెరగసాగింది. ఆమెలో ఏదో ప్రబలమైన ఆకర్షణ కక్ష ఉన్నట్లు అతనికి అనిపించింది. అతని కిప్పుడు సౌరభ దాదాపు జ్ఞాపకమే రావటం లేదు. అతను అశ్వముఖానికి విచారార్థం వెళితే పయస్వినినీ, తన కుమారుణ్ణి కూడా వెంట తీసుకుపోతూ ఉండేవాడు.

కుమారుడు పుట్టి అయిదారేళ్లు గడిచాయి. రాజు, పయస్విని, కుమారుడూ అశ్వముఖం మీద విహరిస్తున్నారు. ఇంతలో రాజకుమారుడు, చెట్ల మధ్యగా ఎగిరే పక్షి నొకదాన్ని తల ఎత్తి చూస్తూ నడిచి వెళ్లి, కొండ చివర నుంచి జారి కింది లోయలోకి పడిపోయాడు.

రాజు పెద్దగా కేక పెట్టాడు. మరుక్షణమే పయస్విని పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్లి కొండ అంచు నుంచి కిందికి దూకేసింది. కొద్ది క్షణాల వ్యవధిలో తన కొడుకునూ, భార్యనూ పోగొట్టుకుని, భయ దుఃఖాలతో కృష్ణలాగా అయి పోయిన రాజు, కుమారుణ్ణి క్షేమంగా చేతుల్లో పట్టుకుని పయస్విని లోయలో నుంచి కొండ పైకి వస్తూండటం చూసి నిర్ఘాంతపోయాడు.

పయస్విని రాజును సమీపించి, రాజకుమారుణ్ణి దించి, దొరికిపోయిన దొంగలాగా రాజు ముందు తలవంచుకుని నిలిబడింది.

"ఎవరు నువ్వు? నిజంగా పయస్విని వేనా? నా భార్యవేనా?" అని రాజు అమె నడిగాడు.

అమె తల ఎత్తి, "నేను పయస్వినిని కాను. ఒకప్పుడు నిన్ను మోపించి, వరించి న గంభర్వస్త్రీని. నీ భార్య పయస్విని వచ్చిపోయి అయిదేళ్ళయింది. వెంటనే నే నామె శరీరంలో ప్రవేశించి, నీ కొడుక్కు తల్లిలేని కొరత తీర్చాను, దానితో బాటు నా చిరకాల వాంఛ కూడా తీర్చుకుని, నీకు అయిదేళ్ళపాటు భార్యగా ఉన్నాను. నీ పెద్ద భార్య యోగిని లాగా జీవిస్తున్నది. వెళ్లి అమెతో సుఖంగా ఉండు," అన్నది.

మరుక్షణం పయస్విని పడిపోయింది. అమెలో జీవం లేదు.

రాజు తన కొడుకుతో తిరిగి వచ్చి, సౌరభ మీద ఎప్పటిలాగే ప్రేమగా ఉంటూ రాజ్యం ఏలుకున్నాడు.

లోక భీతి - పాప భీతి

శబరవాడి అనే గ్రామంలోని దేవాలయానికి శంకరాచార్యుడు తన బ్రాహ్మణుడు అర్చకుడుగా ఉండేవాడు. ఆయన ఎంతో దైవభక్తిపరుడు. సహజంగా ఉల్లేప ఆయనకు మంచి గౌరవం ఉండేది.

శంకరాచార్యుడు చీకటితోనే లేచి నదికి స్నానానికి వెళ్ళి, అక్కడ ఉన్న కూరమళ్ళలో నుంచి తనకు కావలసిన కూరగాయలు కొనుక్కుని, ఇంటికి తీసుకుపోయి, భార్య కిచ్చి, ఆ తరువాతనే దేవాలయానికి వెళ్ళేవాడు.

ఇలా కూరలు తీసుకోవటం దొంగతనమని ఆయన అనుకోలేదు. కూరల తోటవాడు ఆయనకు కావలసిన కూరలు సంతోషంగా ఇస్తాడు. అయితే అంత చీకటితో మళ్ళలో ఎవరూ ఉండరు. అందుచేత ఆయన ఆ కూరలను అడిగి తీసుకునే అపకాశంలేదు.

ఇదే చివరకు ప్రమాదంగా పరిణమించింది. కూరల తోటవాడికి తన తోటలో దొంగతనం జరుగుతున్నట్టు అనుమానం తగిలింది. వాడు ఒక రాత్రి తోటలో మాటు వేసుకు కూర్చున్నాడు. తెల్లవారు ఝామున శంకరాచార్యుడు యథాప్రకారం స్నానానికి వచ్చి, తోటలోకి అడుగుపెట్టి, నాలుగేనాలుగు పంకాయలు కొనుక్కున్నాడు. కాయలు తెంపుతున్న చప్పుడు తోటవాడికి వినిపించింది. మనక వెలుతురులో వాడు పూజారిని గుర్తించక, వెనక నుంచి వచ్చి, దుడ్డుకర్రతో బలంగా కొట్టాడు.

"శివ శివా!" అంటూ పూజారి స్పృహ తప్పి పడిపోయాడు.

దెబ్బతిని పారిపోతాడనుకున్న దొంగ అక్కడే కుప్పకూలి పోయేసరికి తోటవాడు అశ్చర్యపడి దగ్గరికి వచ్చి చూస్తే, దొంగ పూజారేనని తెలిసింది. అంతేకాదు, తాను

కొట్టిన దెబ్బకు పూజారి చచ్చిపోయినట్టు కూడా కనిపించాడు. ఆయనలో చలనం లేదు. ముక్కు దగ్గర వేలుపెట్టి చూస్తే శ్వాసకూడా ఆడుతున్నట్టు లేదు.

తేటవాడు కొయ్యబారి పోయాడు. పూజారిని దొంగ అనుకోవటమే అపచారం. ఆయనను చావగట్టటం మహాపచారం. ఈ సంగతి ఊళ్ళో తెలిస్తే తనను బతక నివ్వరని ఊహించి తేటవాడు ఆశీషాలలోనే ఊరు విడిచి పారిపోయాడు.

అయితే పూజారి చావలేదు. తేటవాడు కొట్టిన దెబ్బ ఆయన వీపు పైన పడి ప్రాణం దిమ్మరపోయింది. చల్లగా లికి ఆయన

క్రమంగా తేరుకున్నాడు. తన పరిసరాలు చూసుకున్నాక ఆయనకు బరిగిసది జ్ఞాపకం వచ్చింది. తేటలో కాదులు కొనుకుంటున్నందుకు తనను తేటవాడు కాబోలు కొట్టాడు. వాడి జాడ కనిపించటంలేదు. తన దొంగతనం గురించి ఊళ్ళోవాళ్ళందరికీ చెప్పి, తనను చూపించటానికి వెళ్ళి ఉంటాడు! పరువుగా బతుకుతున్న తనకు దొంగ అనే పేరు వస్తుంది! ఇక కాను ఊళ్ళో తల ఎత్తుకు తిరగలేదు సరేకదా, తనకు ఇన్నా మంచి నీళ్ళు కూడా పుట్టవు.

ఇలా అనుకుని కంకరారాధ్యుడు కూడా గ్రామం విడిచి పరారీ అయిపోయాడు. అప్పటికి తూర్పు తెల్లవారుతున్నది.

పూజారి భార్య యాము పొద్దెక్కిదాకా భర్త కోసం ఎదురు చూసి, ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళతో చెప్పింది. చీకటితో స్నానానికి వెళ్ళిన పూజారి ఇంకా తిరిగి రాలేదు. దేవాలయానికి తిన్నగా వెళ్ళాడేమో ననుకుంటే అక్కడా లేదు. స్నానాలరేవు వద్ద వెతికితే పూజారి ఉపయోగించే చెంబు తేటకు సమీపంలో కనబడింది. అందుచేత ఆయన ప్రమాదపకాన లోతు నీటిలోకి వెళ్ళి, నదిలో కొట్టుకునిపోయి ఉంటాడని గ్రామస్థులు అనుకున్నారు.

కాని ఇంతలో మరొక విషయం బయట పడింది. అదేమిటంటే, తోటవాడు ఉదయం నుంచి కనిపించటంలేదు. తోటలో ఒక మూల పెంటపోగు కాలుతున్నది. దాన్ని కుళ్ళగింది చూస్తే కాలిన ఎముకలేవే కనపడ్డాయి.

తోటవాడు పూజారిని హత్యచేసి పెంట కుప్పలోపెట్టి నిప్పు అంటించి, ఎక్కడికో పరారీ అయి పోయాడని గ్రామస్థులు నిశ్చయించు కున్నారు.

తోటవాడి మీద హత్యానేరం అరేపించబడింది. వాణ్ణి పట్టుకునేందుకు రాజభటులు అంతటా వెతుకుతున్నారు.

ఒక సంవత్సరం గడిచింది. ఈ లోపుగా తోటవాడు బైరాగి వేషం చేసుకుని చాలా దేశం తిరిగాడు. వాడికి తన పెళ్ళాం పిల్లల మీద గాలి మళ్ళింది. అందుచేత సాహసించి వాడు తన గ్రామానికే వచ్చి, తూరి సత్రంలో చేరి, వాళ్ళు వీళ్ళు అనుకునే మాటలనుబట్టి, తాను పూజారిని హత్య చేసి నట్టూ, పూజారి శవాన్ని చెత్తకుప్పలో పెట్టి కార్చినట్టూ ఈ లోపాళ్ళు అనుకుంటున్నట్టు తెలుసుకున్నాడు. పూజారి శవాన్ని చూసినవాళ్ళు ఎవరూలేరు. అంటే పూజారి చావలేదన్నమాట. తాను పారిపోయాక పూజారి లేచి ఎటో వెళ్ళిపోయాడు.

పూజారి ఎక్కడ ఏ రూపంలో ఉన్నా పట్టుకోవాలని తోటవాడు నిశ్చయించుకుని ఊడూరూ తిరుగుతూ, కనిపించిన సన్యాసి సల్లా, బైరాగి సల్లా పరీక్షగా చూడసాగాడు.

ఈలోపల పూజారి కూడా సన్యాసి వేషం ధరించి తీర్థయాత్రలు చేసి, చివరకు ఇంటి మీద గాలిమళ్ళి, ఇంటి దారి పట్టాడు.

ఒకనాడు ఒక ఊరి సత్రంలో ఇద్దరూ తారసిల్లారు. తోటవాడు పూజారిని సమీపించి, "మీ పేరు శంకరారాధ్యులుకాదా? తమరు ఈ మారు వేషంలో ఎందుకు తిరుగు తున్నట్టు?" అని అడిగాడు.

పూజారి నిర్దాంతపోయి, ఆ బైరాగి త్రికా లజ్ఞు డనుకుని, "అయ్యా, నేను కూర గాయలు దొంగతనం చేసి, తోటవాడిచేత చాపు దెబ్బతిని, గౌరవంగా బతికిన చోట దొంగ అనే అప్రతిష్ట తెచ్చుకోవటం ఇష్టం లేక, ఇలా దేశసంచారం చేస్తున్నాను," అని చెప్పాడు.

"అయ్యా, నేనే ఆ తోటవాణ్ణి. తమరని తెలిక కర్ర విసిరాను. ఆ పాడు పని చేసి నందుకు అనుభవిస్తున్నాను. నేను మిమ్మల్ని హత్య చేశానని పుకారుపుట్టింది. మీరు కూరలు దొంగిలించారని ఎవరూ కలలోకూడా అనుకోలేదు. కాని నా కోసం రాజభటులు కారాడుతున్నారు. మీరు ప్రాణాలతో గ్రామంలో కనివిస్తేగాని నామీద నుంచి ఈ అరోపణ పోదు. నేను నా భార్య బిడ్డలను చూసుకోవాలని తహ తహ లాడి పోతున్నాను. వదండి, మన ఊరు పోదాం!" అన్నాడు తోటవాడు.

ఇద్దరి సమస్యూ తీరిపోయింది. ఇద్దరూ కలిసి గ్రామానికి తిరిగి వచ్చారు. దైవ ప్రేరితంగా తమ కిద్దరికీ ఒకేసారి తీర్థ యాత్రలు చెయ్యాలనిపించిందని, ఆ పని ముగించుకుని తిరిగి వస్తున్నామని వాళ్ళు గ్రామస్థులతో చెప్పారు. గ్రామస్థులు నిజమే కాబోలనుకున్నారు.

కృష్ణావతారం

బిలి కుమారుడు బావాసురుడు. అతని రాజధాని శోణపురం. వెయ్యిచేతులు గల బాణుడు చిన్నతనంలో తెగ తిరిగాడు. ఒకనాడు అతను, మణులతోనూ, బంగారం తోనూ ప్రకాశించే కుబేరపర్వతపు గుహలో కుమారస్వామి అటలలో మునిగి ఉండటమూ, శివపార్వతులు వినోదించుతూ ఉండటమూ చూశాడు.

కుమారస్వామి ఆరు ముఖాలూ, చేతులూ, శరీరచ్ఛాయూ, తెజస్సు చూసి బాణుడు, "ఈ కుర్రవాడు ఏ తపస్సు చేసి శివుడికి కొడుకై బిడ్డించాడో గదా! నేను కూడా అలాగే తపస్సు చేసి ఈ మహా దృష్టాన్ని సాధించాలి," అనుకున్నాడు. అలా అనుకున్న బాణుడు ఏకాగ్రభక్తితో

అనేక సంవత్సరాల పాటు నిష్ఠగా శివుణ్ణి ఆరాధించాడు. శివుడు అతని ఆరాధనకు సంతోషించి, పార్వతీవమేతుడై బాణుడి ఎడట ప్రత్యక్షమై, చిరునవ్వు నవ్వుతూ, "నాయనా, నీ అష్టంవచ్చిన వరం కోరుకో, అస్తాను," అన్నాడు.

బాణుడు చేతులు మోడ్చి, "దేవా, నే నీ దేవికి కొడుకునై, నీ అనుగ్రహవిశిష్ట పాత్రుణ్ణి ఆయేటట్టు వరం ఇయ్యి," అని అడిగాడు.

శివుడు సరేనని, పార్వతిని చూసి, "దేవీ, వీడు బాణుడు. నీ చిన్నకొడుకు. కుమార స్వామికి రెండోవాడు. వీణ్ణి గ్రహించు," అన్నాడు. తరవాత శివుడు బాణుడికి సమస్త సంపదలతోనూ తులతూగే శోణ

పురాన్ని రాజధానిగా ఇచ్చి, "నీ నగరాన్ని నేను స్వయంగా కాపాడుతూ ఉంటాను. నిన్ను ఎంతటివారూ జయించలేదు. అందు చేత నువ్వు నిశ్చింతగా ఉండు," అన్నాడు.

కుమారస్వామి బాణుడికి ఒక దివ్యమైన నెమలిని ఇచ్చి, "ఈ నెమలే నీకు వాహ నమూ, పతాక కూడా అయి ఉంటుంది," అని చెప్పాడు.

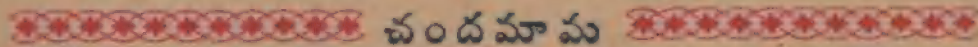
ఆక బాణుడికి ఎవరి శయమూ లేదు. ఎందుకంటే, శివుడే తనకు రక్షి. అతను విజృంభించి దేవతలనూ, గంధర్వులనూ, నాగులనూ, శోచరులనూ, రాక్షసులనూ, సమస్తమైన వారిని ఒకటి తరవాత ఒక

రినిగా జరిపించి, యుద్ధం చెయ్యాలని అనంత శివన, తనతో యుద్ధం చెయ్యగల వాణ్ణి కానక తపించిపోయాడు.

అనేక సంవత్సరాలు ఇలా గడిచిన మీదట అతని చేతుల కిట దుర్బర మయింది. అతను శివుడి వద్దకు వెళ్ళి, సాష్టాంగపడి, భక్తిగా పూజ చేసి, "దేవా, నాకు యుద్ధం కరువైపోయింది. నా చేత అనేకసార్లు ఓడిపోయిన దేవతలు నా ఎదట పడకుండా ఉన్నారు. నాతో యుద్ధం చెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉన్న శూరుడు మూడు లోకాలలోనూ ఒక్కడైనా కానరాడు. నా చేతులన్నీ వ్యర్థంగా ఉండిపోయాయి. ప్రదర్శించటానికి లేని పరాక్రమం పురా కదా! నాకు యుద్ధం చేసే అవకాశం ఎలా కలిగేదీ తెలిపి అనుగ్రహించు," అని వేడుకున్నాడు.

శివుడు బాణుణ్ణి చూసి నవ్వి, "నువ్వడిగి నది నేను కాదనటం భావ్యంకాదు గద. విను. నీ మయూరధ్వజం ఏ కారణమూ లేకుండా ఒరిగి, పడిపోయినప్పుడు నువ్వు కోరుకుంటున్న యుద్ధం నీకు సన్నిహిత మవుతుందనుకో. అప్పుడు నీ బాహుబలా నికి తగినటువంటి యుద్ధం సంభవిస్తుంది. విచారించకు," అన్నాడు.

"అమ్మయ్య, బతికిపోయాను," అని బాబుడు శివుడికి మొక్కి, సెలవు తీసుకుని, తన యింట నెమలిధ్వజం ఉన్న చోటికి వెళ్ళి కూర్చుని, సభ జేసి, తన మంత్రి అయిన కుంభాండుడితో, "ఒక మంచి వార్త తెచ్చాను," అన్నాడు.

దానికి కుంభాండుడు, "మంచి వార్తలు చాలా ఉంటాయి. అందులో ఇది ఏది? నీకు శివుడు కొత్తవరం ఏదన్నా ఇచ్చాడా? లేకపోతే, ఇంద్రుణ్ణి పాతాళానికి పంపిసి, దేవలోకాన్ని నిన్నే ఏలుకోమన్నాడా? అదీ కాకపోతే, కృష్ణుణ్ణి గెలిచే ఉపాయం గాని చెప్పలేదు గదా? అదే జరిగితే ఇంక లేని దేమిటి? విష్ణుడి చేత మోసపోయి పాతాళం చేరిన పరమ ధర్మాత్ముడు నీ తండ్రికి విముక్తి కలుగుతుంది. ఆయనను మళ్ళీ చూచి ధన్యులమవుతాం," అన్నాడు.

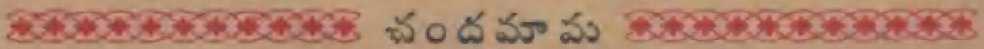
బాబుడు చిన్నగా నవ్వుతూ, "కాదు, కుంభాండా! యుద్ధాలు లేని కారణం చేత నా చేతులు దురదగా ఉండి, నాకు యుద్ధం చేసే అవకాశం ఎలా కలుగుతుందని శివుణ్ణి వేడుకున్నాను. నా యీ మయూరధ్వజం అకారణంగా ఎప్పుడు పడిపోతే అప్పుడు నాకు తగిన యుద్ధం రాబోతుంది దహోమని ఆ మహాదేవుడు

చెప్పాడు. అదే నీకు నేను చెబుదామనుకున్నాను," అన్నాడు.

కుంభాండుడు చిన్నబోయి, "అయ్యో, ఇదేం ప్రార్థనం! ఇదా నువ్వు మహాశివుణ్ణి అడిగిన వరం? ప్రహ్లాదుడి కులాని కెంత దుస్థితి వచ్చింది!" అన్నాడు.

అతని మాట అంటూండగానే పెళ్ళిపెళ్ళా రావాలతో మయూరధ్వజం, వజ్రాయుధం దెబ్బతిన్న కొండ లాగా, ఒరిగి పడిపోయి, బాబుడూ, కుంభాండుడూ చూస్తుండగా విరిగిపోయింది. తన కోరిక తీరేరీతున్నదని బాబుడు వరమానందభరితుడయ్యాడు. అదే క్షణంలో సూరి కంపించటమూ, అకా

కాన తోకచుక్క కనబడటమూ, ప్రచం
దంగా గాలి వీచటమూ, శోణపురం మీద
రక్తవర్షం కురవటమూ, మొదలైన ఉత్సా
హాలు కలిగాయి.

వాటిని చూసి కుంభాండుడు బెదిరిపోయి,
తనలో, "మూడులోకాలనూ గెలిచి, తన
ఎడట విలిచేవాడు లేకుండా చేసుకున్న
బాణుడు, గర్వాతిశయం కొద్దీ యుద్ధం
వరంగా తెచ్చుకున్నాడు. ఎంత పొరపాటు!
ఇది ఇతని నాశనానికే వచ్చింది. ఎంత
మంచివాడిలోనైనా రాక్షసబుద్ధి రాక్షసబుద్ధే!
ఈ ఉత్సాహాలన్నీ ఊరికే పోతాయా?
శివుడూ, కుమారస్వామి నగరాన్ని రక్షి

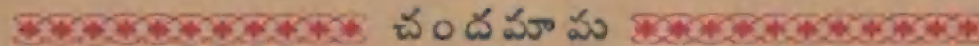

స్తున్నప్పటికీ వరం మూలాన లభించిన
యుద్ధం తప్పదు. అయితే బాణుణ్ణి ఎది
రించి విలబడగల వాళ్ళు లేరు—దేవతల
పరాజయం సహించలేని విష్ణువు తప్ప." అనుకున్నాడు.

బాణుడు మాత్రం నిశ్చింతగానూ,
ఉత్సాహంగానూ, సమస్త భోగాలలోనూ
మునిగితేలుతూ, విష్ణువుతో నైనా సరే
యుద్ధం చెయ్యటానికి సంసిద్ధుడై ఉన్నాడు.

బాణుడికి ఉప అనే కుమార్తె ఉన్నది.
చంద్రుడి కళలే స్త్రీ రూపం ధరించాయా
అనిపించేటంతటి సౌందర్యవతి. ఆమెకు
చెలికత్తై అయిన చిత్రరేఖ కుంభాండుడి
కూతురు. తండ్రి ఆదేశించిన మీదట ఉప
తనకు తగిన భర్త లభించాలని పార్వతి
దేవిని ప్రార్థిస్తూ ఉండేది.

ఇంతలో చైత్రమాసం వచ్చింది. శోణ
నగరంలోనే ఉంటున్న శివుడు పార్వతితో
కూడా వసంతవిహారాలు చేయ నిశ్చయించి,
అనేకమంది అప్సరసలనూ, గంధర్వ
స్త్రీలనూ రప్పించాడు. స్త్రీలను పార్వతి
రూపాలు ధరించమన్నాడు. ప్రమథగణా
లను వివేకశిల రూపాలు ధరించమన్నాడు.
అందరూ కలిసి శోణపురం వెలసల, మందా
కినీ నది ఒడ్డున గల తోటలలో ఆటలూ,

వినేదాలూ, వెడుకలూ సాగించారు. స్మృత్య గానాలు సాగాయి.

మహా ఉల్లాసంగా సాగే ఈ వినేదాల మధ్య శివపార్వతులు ఆలింగనం చేసుకోవటం ఉష మాసింది. వెంటనే ఆమెకు తన భర్తను తాను కొంగలించుకునే అదృష్టం ఎవ్వడు కలుగుతుందా అనిపించింది. తన కేమి లోటు? తన తండ్రి మూడు లోకాలూ ఏలేవారు. సాక్షాత్తు పార్వతిదేవే తన జరివేల్చు. తనకు తగిన భర్తను ప్రసాదించమని తాను పార్వతిని నిత్యమూ ప్రార్థిస్తున్నది. అయినా తన కోరిక ఎందుకు తీరటం లేదు?

ఈ విధంగా ఉష తన మనస్సులో అనుకోవటం పార్వతి గ్రహించి, చెయ్యి ఉష ఆమెను తన దగ్గరికి పిలిచి, "చాలా, నీ మనసులో ఉన్న ఆలోచన సరిఅయినదే. కన్యలు భర్తల కోసం తపించటం తప్పకాదు. త్వరలోనే నీకు భర్త దొరుకుతాడు. శివుడితో నేను పాండే సాఖ్యాన్ని నువు కూడా పొందుతావు. అది ఎలా జరిగేదీ చెబుతాను, విను. వచ్చే వైశాఖ శుద్ధద్వాదశి రాత్రి నువు నిద్రపోతూండగా ఒక పురుషుడు కలలో వచ్చి నిన్ను కలుస్తాడు. అతనే నీకు కాబోయే భర్త," అన్నది.

ఉష సంతోషంతోబాటు సిగ్గుపడుతూ, పార్వతికి మొక్కి వెళ్ళిపోయింది.

పార్వతి చెప్పినట్లే జరిగింది. ఒకనాటి రాత్రి ఉష తన చెలికత్తెలతో సహా మేడ మీద సుఖనిద్రలో ఉండగా ఆమెకు కల వచ్చింది. అందులో ఒక మున్నభాకారుడు ఆమెను సమీపించి, నవ్వుతూ ఆమెను పలకరించి, ఆమె చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుని, ఆమెను కొంగలించుకుని, నుఖాలలో ముంచి ఎత్తాడు.

ఉష అదిరిపోతుకో నిద్ర లేచింది. కళ్లు తెరిచి చూస్తే ఎవరూ లేరు. కాని జరిగినది కలలాగా లేదు, చాలా వాస్తవంగా ఉన్నది.

అమెకు భయమూ, సిగ్గు కలిగాయి. అమె పార్వతిదేవి చెప్పిన మాట పూర్తిగా మరిచిపోయి, ఎవరో తన కన్యాత్వం భంగం చేశారనీ, తనకూ, తన తండ్రి వంశానికి అవకీర్తి వచ్చిందనీ దిగులుపడి, పెద్దగా ఏడవసాగింది.

చెలిక తైలందరూ నిద్రలేచి అమె చుట్టూ మూగారు. చిత్రరేఖ అమె వక్కనే కూర్చుని, అమె తలను తన రొమ్ముకు అదుముకుని, "చెలీ, భయపడకు. ఎందుకేడుస్తున్నావు? నీ మనసును కష్టపెట్ట సాహసించే వాళ్ళెవరు? నీ తండ్రి బాణుడు కాదా!" అంటూ కన్నీరు కుడిచి ఓదార్చింది.

ఉష తనకు వచ్చిన కల చెప్పి, అది కల అనబానికి వీల్లేదనీ, తనకు తీరని కళంకం చుట్టుకున్నదనీ, తాను కులటనై పోయాననీ అన్నది. అప్పుడు చిత్రరేఖ ఉషకు పార్వతి చెప్పిన మాటలు జ్ఞాపకం చేసి, "అవాళ వైశాఖ శుద్ధ ద్వాదశి. ఈ రాత్రి నీకు కలలో కనిపించినవాడే నీకు భర్త అవుతాడని దేవి చెప్పలేదా? వంతోపించక దిగులు పడతావేమిటి?" అన్నది.

వెంటనే ఉష ముఖం మబ్బు తొలగిన చంద్రుడిలాగయింది. "చిత్రరేఖ, నా దిగులంతా ఒక్క క్షణంలో పోగొట్టేశావు.

నా అదృష్టంపందే ఉపాయంకూడా నువ్వే చెయ్యి. వర్ణించలేను గాని, అతని ఆకారం కళ్ళకు కట్టినట్టే ఉంది. అతన్ని నువ్వే వెతకాలి. నా భాగ్యమంతా నీ చేతిలోనే ఉన్నది," అన్నది.

"దానికే? నే నున్నదే నిన్ను నుఖ పెట్టటానికి కద. అతన్ని తీసుకు రావటం ఒక సమస్య కాదు. ముందు అత నెవరై నదీ తెలియాలి. అది తెలుసుకోవటానికి సాధన మేమిటా అని అలోచిస్తున్నాను. నువ్వేమో అతన్ని వర్ణించలేనంటున్నావు. నేనేమో అతన్ని చూడక పోతిని," అన్నది చిత్రరేఖ.

ఉష కళ్ళు నీళ్ళు నింపుకుంటూ, "ఎవరి పనులు వారు చేసుకోవటం సరిఅయినది. ఇంకొకరి పని చెయ్యటం కష్టం. నువ్వు నా ప్రాణంలాంటి దానివి. నిజం చెబు కున్నాను, నువ్వు దయదలచని పక్షంలో నిశ్చయంగా నేను చచ్చిపోతాను," అన్నది.

చిత్రలేఖ ఆమెతో, "ఎందుకు నీకు విచారం? నాకు కాస్త వ్యవధి ఇయ్యి. నీ ప్రయత్నం ఏదో విధంగా తెస్తాను. లోకేశ్వరి అయిన పార్వతీదేవే నన్ను కటాక్షించి ఉండగా నీ కోరికలు తీరడానికి సందేహమేమిటి?" అన్నది.

చిత్రలేఖ మిగిలిన చెలికత్తెలతో, "మీరు ఉషను కనిపెట్టి ఉండండి," అని చెప్పి, ఏకాంతంగా కూర్చుని, రంగులూ, కుంచెలూ తీసుకుని, ఒక వారంరోజుల లోపల ప్రపంచంలోగల ప్రముఖ పురుషులందరి చిత్ర పటాలూ గీసింది. ఎవరెవరు ఎలాటి దుస్తులు ధరించేదీ, ఎలాటి ఆభరణాలు పెట్టుకునేదీ

ఆ చిత్రపులలో సరిగా చిత్రించింది. తరవాత ఆమె ఆ చిత్రపటాలన్నిటినీ ఉష వద్దకు తీసుకుపోయి, "చెలీ, స్పష్టలో ఉండే ప్రముఖుల నందరినీ కష్టపడి చిత్రించి తీసుకువచ్చాను. వీరిలో నీకు కలలో కనిపించిన వాడెవడో చూసి చెప్పు. ఈ పటాలలో దేవదానవమానవ ముఖ్యులందరూ ఉన్నారు," అన్నది.

ఉష ఒక్కొక్క చిత్రపువే చూసి పక్కన పెడుతూ యాదవ ప్రముఖుల దగ్గరికి వచ్చేసరికి కృష్ణుడి పటం చూసి ఆశ్చర్యపడింది. తరవాత ప్రద్యుమ్నుడి పటం చూసి మరింత ఆశ్చర్యపడింది. ఎందుకంటే ఇద్దరిలోనూ అనిరుద్దుడి పోలికలున్నాయి. అటుతరవాత ఆమె అనిరుద్దుడి పటం తీసుకుని తనను తానే మరచి పోయింది. ఆమె దానిని పక్కన పెట్టలేదు. ఉష కలలో కనిపించిన వాడు అతనేనని చిత్రలేఖ గ్రహించింది.

అరణ్యపురాణం

27

ఈ శునకాలను గురించి అశేలాకు కొంత తెలుసును. అతను మౌనంగా రహస్యంగా, "ఒంటరిగా చావటం కంటే మందలో చావటం మేలు. ఇది నా ఆఖరు వేట—మంచి వేట. కాని మనిషి ప్రమాణాన్ని బట్టి నీ కింకా చాలా ఆయున్నా ఉన్నది. ఉత్తరంగా వెళ్ళి, సుఖంగా పడుకో. శునకులు వెళ్ళాక ఎవరైనా మిగిలితే, యుద్ధవివరాలు తెలుసుకోవచ్చు," అన్నాడు.

"ఓహూ, నేను వెళ్ళి బురదగుంటల్లో చేవలు వట్టి, చెట్ల మీద నిద్రపోవాలే? కాయలు కొరుక్కుతినడానికి మర్కటాల సహాయం కూడా తీసుకోవాలా? మంద మాత్రం పోరాటం సాగిస్తుందే?" అన్నాడు మౌనంగా.

"చావుతో పోరాటమే. ఎర్రకుక్కల సంగతి నీకేం తెలుసు? నే చెప్పేది విను. తీర్పుకోవడానికి పోరాడతాను గాని, ప్రాణా

చారలవాడు సైతం—" అని అశేలా ప్రారంభించాడు.

"అహహ! నేను ఒక చారలవాణ్ణి చంపాను. పిర్ఖాన్ అయితే ఎర్రకుక్కలు మూడూడల దూరాన ఉండగానే తోక ముడిచి పారిపోయేవాడు. విను. ఒక తోడే లయ్య ఉండేవాడు. ఆయన నా తండ్రి. ఒక తోడేలమ్మ ఉండేది—నా తల్లి. ఇంకో ముసలి తోడేలు నాకు తల్లి తండ్రి కూడానూ. ఆయన ఇప్పుడు పండిపోయాడు. కనక నేను చెప్పే దేమిటంటే—కుక్కల తండా ఇక్కడికి వచ్చే పక్షంలో వేటలో మందతో బాటే నేనూనూ, నా కత్తి కూడా ఓ తోడేలుకోరే!" అన్నాడు మౌనంగా.

"తోడేలు భాష మాట్లాడే మనిషి, నీకు కుక్కలతండా సంగతి తెలీదు. నేనైనా పగ తీర్పుకోవడానికి పోరాడతాను గాని, ప్రాణా

రట! ఏం? వాళ్ళు కుక్కలు—కుక్కల కొడుకులు! వాళ్ళ కాళ్ళవేళ్ళ మధ్య బొచ్చుంటుంది. ఎలక సంతానం లాగా ఒక్కో కానుపుకూ ఆరుగురూ, ఎనిమిది మంది పుడతారు. పారిపోతామా? చెప్పండి! వేట సాగాలి! మందంతా కదలండి. ఇళ్ళ కోసం, బిడ్డల కోసం! గుహల్లో ఉండే పసి కూసల కోసం! ఎదా, పెదా పథ చెయ్యండి,” అని అరిచాడు.

మంద అంతా అరణ్యం దట్టరైటెటట్టు అరిచింది.

మౌగ్గీ తన నలుగురు అన్నలతో, “మీరు ఏళ్ళ వెంటే ఉండండి. అకేలా, పావేలు యుద్ధయత్నాలు చూస్తారు. వేమ వేళ్ళ తండా ఏమాత్రమున్నదీ లెక్క చూస్తాను.” అని చెప్పాడు.

ఏకాకి సగం లేచి, “నిష్కారణంగా చచ్చిపోతాడు. కుసకుల తండా ముందు ఈ బొచ్చు లేనివారెంత? చారలవాడు కూడా—జ్ఞాపకం ఉంచుకో,” అన్నాడు.

“తండా చచ్చాక మాట్లాడుకుందాం. అందరికీ వేట సాగాలి!” అంటూ మౌగ్గీ చీకట్లోకి పరిగెత్తాడు. అతను చాలా ఉద్రేకంలో ఉండి, అడుగు ఎక్కడ పడుతున్నది కూడా లక్ష్యపెట్టకుండా పరిగెడుతున్నాడు.

లతో బయట పడతానని కాదు. వాళ్ళు తాపిగా కనబడ్డదాన్నిల్లా చంపుతూ సాగి పోతారు. అది తిండి కోసం వంగే వేట కాదు—పథ! మీకు పగ తీర్చుకునే సమస్య లేదు. కుసకులు వెళ్ళిపోయే దాకా ఉత్తరంగా పోయి మీ మందవాళ్ళు తలదాచుకుని, దొరికినదానితో కడుపు నెంపుకోండి,” అన్నాడు ఏకాకి.

మౌగ్గీ గట్టిగా నవ్వి, “మందవాళ్ళం ఉత్తరంగా పారిపోవాలట! పారిపోయి బిల్లుల్ని, ఎలకల్ని పట్టాలిట! ఎనండి! మనం భయపడి తలదాచుకుంటే వాళ్ళు మన వేటభూములన్నీ ఒక కొరిక్కి తెస్తా

దానికి ఫలితంగా అతను కావా చుట్టలకు కాలు తగిలి బొక్కబొల్లా పడ్డాడు.

కావా నదీ తీరానికి సమీపంలో లేళ్ళు నడిచే బాటలో మాటు వేసి దీక్షగా చూస్తున్నాడు. "ఇదేం పని? తపాతపా పరిగెత్తుతూ వేట చెడగొట్టావు!" అన్నాడతను.

"నాదే తప్పు. నేను పోతున్నదే నీ కోసం. ఎప్పుడు కనిపించినా అంకా లావు, అంకా పోడుగూ పెరిగి ఉంటావు. నిన్ను పోలిన వాళ్ళు అరణ్యంలో మరేరు లేరు. నీ బుద్ధి, నీ బలమూ, నీ వయసూ, నీ అందమూ!" అన్నాడు మౌగ్గీ లేస్తూ.

"ఈ ప్రాత్రపాతా లన్ని దేనికో! ఈ అబ్బి నా మీద రాళ్ళు వేసి నన్ను నానా మాటలూ అని నెల తిరగలేదే? అ నోరే ఇంత తియ్యగా పలుకుతుందేం ఇప్పుడు?" అంటూ కావా మౌగ్గీ కోసం చుట్టలు తొట్టి ఉయ్యాల లాగా తయారు చేశాడు.

"అవును, నా వేట దారికి అడ్డొచ్చి, ఈల వేసినా వినిపించుకోకపోతే రాళ్ళు రువ్వనూ!" అంటూ మౌగ్గీ కావా చుట్టల మధ్య సుఖంగా చేరగిలిబడి కూర్చుని, ఎర్రకుక్కల వృత్తాంత మంతా చెప్పాడు.

అంతా విని కావా, "తండా నీ మాత్రం ఉంటుంది?" అన్నాడు.

"నా కేమీ తెలిదు. నేను చూడలేదు. నీ కోసం రెక్కలు కట్టుకుని వచ్చాను. భలే వేట, కావా! ఆ తరవాత ఎంతో మందిమి మిగలం," అన్నాడు మౌగ్గీ ఉత్సాహంగా.

"ఇందులో నువ్వెందుకు వెలు పెడు తున్నావు? నువ్వు మనిషివి. మంద నుంచి నిన్ను వెళ్ళగొట్టిన మాట మరవకు. కుక్కల సంగతి తోడేళ్ళు చూసుకుంటాయి లే," అన్నాడు కావా.

"కిందపెడు కాసిన కాసులు ఈ యేడు మట్టి. నేను మనిషి నైతేనేం? నేనూ ఒక తోడెలునే నని వాళ్ళకు మాట ఇచ్చేకాను.

ఈ కుక్కలు ధాటిపోయిన దాకా నేను మందలో వాణ్ణి," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"మాట ఇచ్చానంటే మరి మాట్లాడను. అయితే ఈ తండా పచ్చిపడితే ఏం చేద్దామని నీ ఉద్దేశం?" అన్నాడు కావా.

"కుక్కలు వాయిస్ గంగ ఈది రావాలి. లోతు తక్కువ నీటిలో నిలబడి నా కత్తితో వాటిని ఎదుర్కొందా మమకుంటున్నాను. నా వెంట మంద ఉంటుంది. కుక్కలను నీటివాలుకు మళ్ళించవచ్చునని ఆశ," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"కుక్కల తండా పక్కకు తిరగటం కల్గి. నువ్వు చెప్పే వేట ముగియక ఒక్క మనిషి కూడా, ఒక్క తోడేలు కూడా కూడా మిగలవు. ఎముకలే మిగులుతాయి," అన్నాడు కావా.

"చస్తే, చస్తాం. వేట మాత్రం మజాగానే ఉంటుంది. నేనెన్నో వర్షాలు చూడలేదు. జ్ఞానినీ కాను, బలంగలవాణ్ణి కాను.

ఇంతకన్న మంచి ఉపాయం నువ్వు చెప్పగలవా, కావా?" అన్నాడు మౌగ్లీ.

"నూరువర్షాలు చూశాను. చాలా చెట్లు నా కళ్ళ ముందు పుట్టినవి," అన్నాడు కావా.

"కాని ఈ వేట కొత్తది. కుక్కల తండా మన కేసి పూర్వం ఎన్నడూ రాలేదు," అన్నాడు మౌగ్లీ.

"ప్రతిదీ అదివరకు జరిగినదే....నా యేళ్ళు జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నాను, కాస్సేపు కదలకుండా అలా కూచో," అన్నాడు కావా.

ఒక గంట సేపు మౌగ్లీ కదలకుండా ఉండిపోయాడు. కావా తల నేలకానించి గతులోకి వెళ్ళిపోయాడు. అతని కళ్ళు కాంతివిహీనమై పోయాయి నిద్రలో వేటాడు తున్నట్టుగా అతని తల ఈ పక్కకూ ఆ పక్కకూ తోసుకొచ్చింది. మౌగ్లీ కూడా నిద్ర మగతలో పడ్డాడు. వేటకు ముందు కుసుకు అవసరం.

81. మూడుతలల బాలీదేవుడు

ఇండినేషియా అంతటా ఇస్లాము మతం విరివిగా ప్రచారం అయినప్పటికీ, బాలీలో హిందూమత ప్రబావమే జాస్తి. అక్కడ అనేక హిందూ దేవతలకు ఆలయాలున్నాయి. కొత్తవి అంకా కట్టుకూనే ఉన్నారు. అక్కడి ఉత్సవాలు, వృత్తాలూ పూర్తిగా హిందూ సంప్రదాయానికి సంబంధించినవే.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

మర్కటపాలన

పంపినవారు :
కె. అనూరాధ, హైదరాబాద్

బహుమతి
పొందిన వ్యక్తి

శుభకలాని

వంపినవారు,
తె. అనారాధ, సైదరాబాద్

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1968 అక్టోబర్ నెల సంచికలో ప్రకటించబడును

- ★ పై ఫోటోలకు నది దిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)
- ★ అగష్టు నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మూలమూ పరిశీలించబడవు.

- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న పెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డు పైన వ్రాసి, ఈ ఆగ్రడనుకు పంపాలి.-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

ఆ గ ష్టు నె ల పో టీ ఫ లి త లు

మొదటి ఫోటో: మర్కటపాలన

రెండవ ఫోటో: శునకలాంస

పంపినవారు: కె. అనూరాధ,

హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-29

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

Double Packed
for Freshness
and Flavour

SALTO

Finest Biscuits you ever tasted

SALTO

Foil wrapped
for Freshness
and Flavour

J.B. MANGHARAM & CO.

GWALIOR (India)

‘అదనపు
తెల్లదనము
ఎక్కడనుండి
వస్తుంది?’

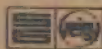

సర్వోత్తమ తెలుపుకోసం టినోపాల్

అతిపాతీ అద్భుత జాతీయదానికి ముందు
కానీ టినోపాల్ చేయండి.

మరి చూడండి. మీ తెల్ల అద్భుతాన్ని
మీకుమిట్ట గొలిపేలా మెరుస్తాయి—
షర్ట్లు, దీరాలు, మువ్వలు, మువ్వలు.

ఈ అదనపు తెల్లదనం మూలంగా మీకు
అయ్యే ఎంతో? ఒక అద్భుత ఒక నైసా
మూలా కాదు. టినోపాల్ శాస్త్రీయంగా
కయాతుచేయబడిన తెల్లదనమునిచ్చే
కయాతు. ఇది అద్భుతం ఏ దీరంగామా
హాని చేయదు.

© టినోపాల్ ఇ.ఆర్. గ్లాస్ ఎస్.ఎ. డాక్ స్క్రీన్స్ డాం రెజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్క్.
మధ్యక గ్లాస్ రిమిడిస్. ఏ. ఓ. డాక్ 965, బొంబాయి 1 డిల్

‘నాన్నకి నిండా
పొట్టము’

క్రాంతి మరమ్మరి మార్క్

Shilpi S G 1A/68 Tul

తప్పక చూడండి!

యన్.వి.ఎస్.ఫిలిమ్స్

కవిసాచ్చిన అవ్వషం

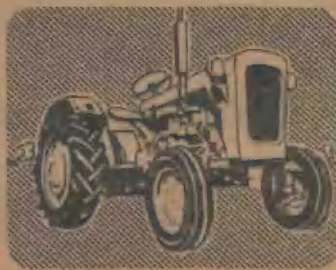
నిర్మాత: యం.జగన్మోహన్
కథానవీ: కె.విశ్వనాథ్

విడుదల
ఆంధ్ర జోటిలిక్స్ ప్రజా ఉపాధిమి
కేజీ నాగారత్తిలిమ్స్ ప్రజా శివశంకర్ ఫిలిమ్స్

STYLING

• నేను
క్రొత్త ట్రాక్టర్
కొనుక్కున్నాను -
పంజాబ్ నేషనల్
బ్యాంకుకు ధన్యవాదాలు •

నీ యిన్ నీ కేసుకు, ట్రాక్టర్, వ్యవసాయ
యంత్రహితుల్, పెంపొందే గిట్టా, పేరికం దేశంలా,
ఎవరూ, పెళ్ళి దొరికితే మంచిలా, పొరపట్టకు.
కాకం చచ్చి యంత్రహితుల్
పెంపొందా మెదల్ల వది కొడుక్కు, పేరికం లభ్యం
మంచిలా పేరికం, కిక్కుకావాలి, క్షుణ్ణికాలి!
కాక, ఈ కష్టం మంచిలా చేస్తాడు.

ఇంకా ఎవరికోసం, మీద కళ్ళతో ఉన్న నీ
యిన్ నీ క్రొత్త ట్రాక్టర్ వ్యవసాయం, మీద
కేసుకలా 500 మంది క్రొత్తవారు.

పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్

1893 నుండి 1957 వరకు
బ్యాంకు ప్రెజిడెంట్: యస్. సి. శ్రీరాం

PA-Pub 55A 75X-1

పిల్లలకంటే బాగానే
యంతో పంపించి దాని
మంచిని చూసి పిల్లలందరూ
కలిసిపూర్తిగా ఉపయోగ పడతారు.
అది అందరికీ రహస్యమే.
దీనిని పోషించే మంచిగా
మరికెలా చెప్పవచ్చును
ఈ మంచి దాని మంచిని.

తుంగభద్ర
ఇండస్ట్రీస్ లి.,
కర్నూలు.

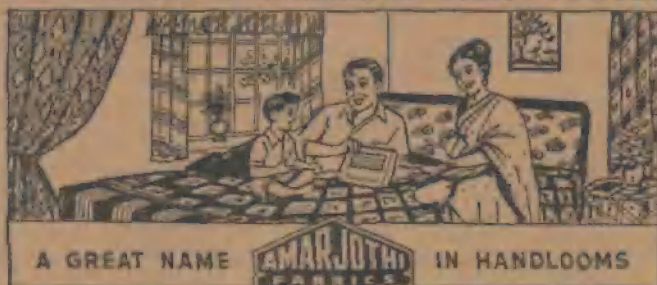
తమోరీతో వండిన వంటకాలా అత్యంత రుచికరం.

గృహము మనోహరముగా చిత్రమయముగా ఉండాలంటే !
 గృహము అతి ఆధునికముగా నవ నవనముగా ఉండాలంటే !
 ఎప్పుడూ వాడవలసింది

AMARJOTHI FABRICS

BEDSPREADS - FURNISHINGS - FANCY TOWELS

A GREAT NAME

AMARJOTHI
FABRICS

IN HANDLOOMS

తయారీ :

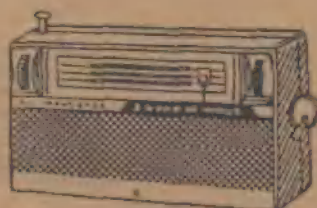
అమర్జోతి ఫ్యాబ్రిక్స్,
 పోస్టుబాక్సు నం. 22, కరూర్ (ద.బా.)
 బ్రాంచీలు: బొంబాయి—ధర్మి

మద్రాసు విజింట్లు :

అమర్జోతి ప్రేడర్స్,
 99, గౌడవ స్ట్రీట్, మద్రాసు : 1
 ఫోన్ : 34864

వాయిదాలపై ట్రాన్సిస్టర్లు

రూ. 320/- లోపల ఉన్న ప్రసిద్ధిచెందిన
 'ఎస్కార్డ్' 3 బ్యాండ్ ఆటల ప్రపంచ
 పోర్టబుల్ ట్రాన్సిస్టరును నెలకు రూ. 10/-లు
 చొప్పున వాయిదాల పద్ధతిని తెప్పించు
 కోండి. భారతదేశంలో ప్రతి పట్టణానికి కూడా పంపగలము.

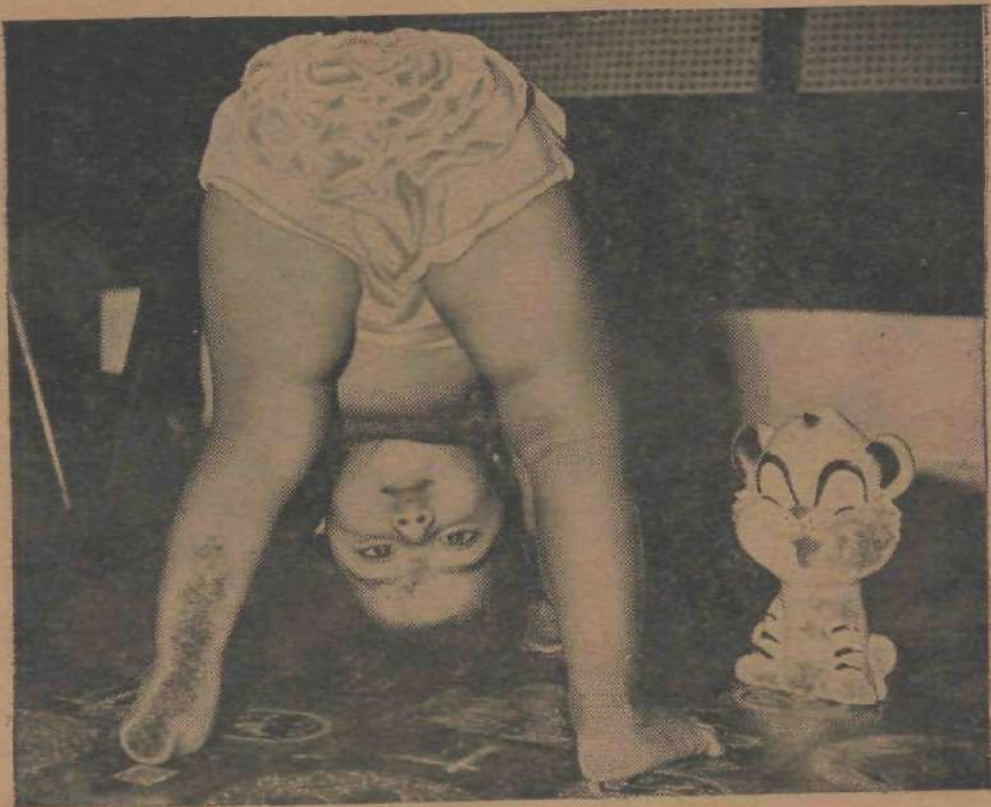

వివరములకు :

JAPAN AGENCIES (CM-77)

Post Box 1194 :: DELHI-6

ఏవిధంగా చూచినా ప్యారీ మిఠాయిలు అనివార్యమైనవి ! ఎంతో
రుచికరమైనవి పుష్టికరమైనవి మీ పాపలతో
కూడా మీరు తినండి. అప్పుడు చూడండి
జీవితం ఎంత విరానవంతంగా
వుంటుందో ! ఈ మధ్య వచ్చిన క్రొత్తరకాలు రుచి చూడారా ?
అరెంజ్ రోల్స్ • బ్లాక్ కరెంట్స్ • సైన్ ఆఫిల్
టాఫి • క్రీమ్ రోల్స్

అది యేటి ఇల్లు బిడ్డపాపలేని ఇల్లు
అది యేటి పాప అటపాట లేని పాప
అది యేటి అట ప్యారీస్ మిఠాయిలేని అట

ప్యారీస్ కన్ఫెక్షనరీ లిమిటెడ్, మద్రాసు

విశిష్టకరమైన మిఠాయిలు
తయారుచేయువారు

PRS-4636

తప్పక
చూడండి!

— Sri Chaitanya —

భాగ్యచక్రము

జయంతి పెక్కిర్న

దర్శకత్వం, కె.వి.రెడ్డి. (B.Sc., HONS)

నిర్మాత, పి.ఎస్.రెడ్డి. BAR-AT-LAW

విజయా

AWARDS!

WON PLENTY

YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST

ONLY
DO OUR BEST

भारत सरकार

सूचना और प्रसारण मंत्रालय

समाई और सजावट घर राजपुर

श्रुति प्रमाणपत्र

1988

PRASAD PROCESS PRIVATE LTD

CHANDRANATH BUILDINGS MADRAS-28

